

RUMUNIJOS EKSKARALIUS BUVO LABAI DIDELIS RAKETIERIUS; BANKUOSE ATRADO \$20,000,000

Tuo Tarpu Žmonės Skurdo ir Kentėjo Didžiausią Priespaudą; Naujais Plėšikais Bus Fašistai

BUCHARESTAS. — Buvusis Rumunijos karalius Karolis II buvo tikras raketierius ir plėšikas, kaip dabar paaiški.

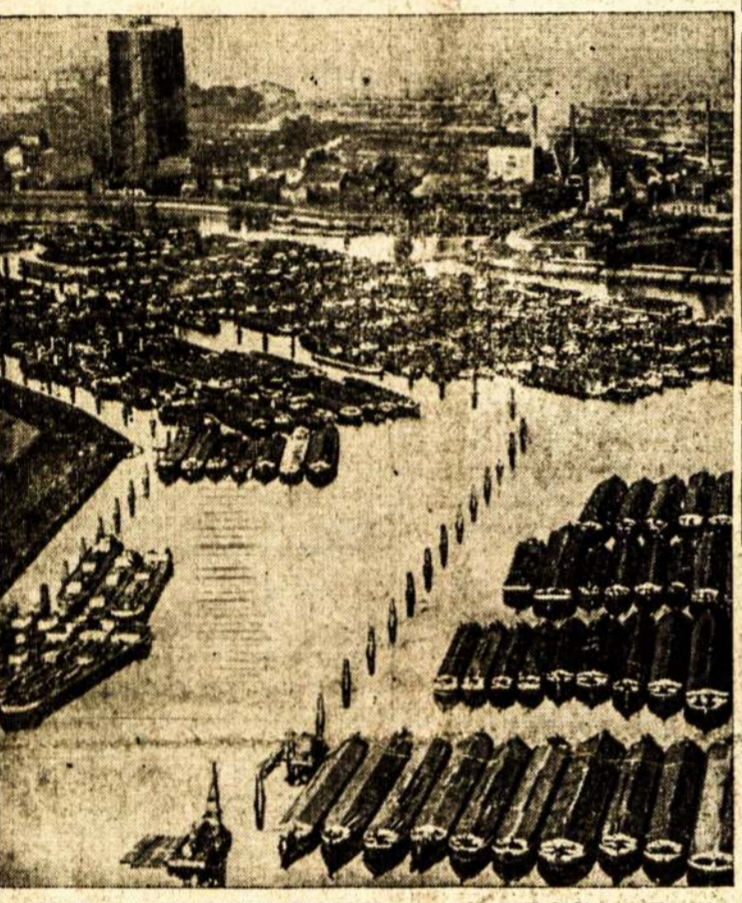
Generolo Ion Antonesku tyrinėtojai surado, kad Karolis buvo turtingiausias rumunas. Vienam banke tyrinėtojai surado karaliui priklausančių šerų ir grynų pinigų \$20,000,000 sumoj. Rumuniškais pinigais — 1,250,000,000 lei.

Jie taipgi surado, kad Nacionaliam Rumunijos banke Karoliui priklausė \$8,000,000. Tuos pinigus del Karolio laikė jo sekretorius ponas Buchman.

Tokiu būdu tik dviejuose bankuose surado \$20,000,000 sumą. Bet dar ne viskas. Be to, reikia atminti, kad kas buvo palikta Rumunijoje tai tik maža dalis. Jis savo turtus krovėsi užsieny. Manoma, kad tik per paskutinius metus jis išgabeno užsienin apie \$10,000,000. Daug kas mano, kad užsieny sukurtų pinigų suma kelis kartus didesnė. Bet jos nebus galima patikrinti. Keli metai atgal jis pardavė savo vilą. Sinaiajuje už \$1,500,000.

Nuo sosto irgi nepasitraukęs veltui. Prieš pasirašant po abdikavimo dokumentais jis gavęs apie \$1,428,000 užsienio valiuta.

Bet rumunai nemano, kad fašistai bus geresni. Jie išvijo karalių, kad patiemis atsistoti prie lovio.

SAKO NAZIAI KONCENTRUOJA Francijos, Belgijos ir Danijos pakraščiuose tūkstančius barkų (barges) del atakos ant Anglijos. Anglijos orlaiviai savo bombomis daužo juos visuose koncentracijos punktuose ir Vokietijos uostuose. Štai tos barkos Hamburgo uoste, kuris dažnai būna Anglijos orlaivinkų bombarduojamas.

Sako Nazių Invaziją Sulaikė Blogas Oras

LONDONAS. — Anglijos valdžia mano, kad naziai buvo priešingai puolimui ant Anglijos, bet didelis šturmas sugriovęs jų planus, nors žinoma, ne ant viso.

Vokiečiai dabar tenkinasi atakomis iš oro. Pavyzdžiui, rugsėjo 18 dieną jų orlaiviai puolė Londoną net per 8 kartus.

Nazių atakos iš oro sutinka vis didesnį pasipriešinimą iš anglų antiorlaivinių kanuolių ir orlaivių. Kanuolės pradėjo šaudyti į viršų netaikydamos ir taikini, pripildydamos orą sproginių, kas sudaro daug sunkumų nazių orlaiviams.

Ciorčilis pareiškė, kad nei viena pusė dar nenaudojo visų savo jėgų. Reiškia, kad mūšiai gali būti dar didesni.

RIBENTROPAS IŠVYKO PAS MUSOLINI

BERLYNAS. — Vokietijos užsienio reikalų ministeris Ribentropas išvažiavo Romon pasitarimui su Musoliniu.

Informuoti rateliai teigia, kad po šios konferencijos bus daugiau veiklumo.

MASKVA. — Sovietų Sąjunga ir Danija sudarė tarpusavio prekybos sutartį, kuri apima \$3,266,640. Sovietai iš Danijos pirkis įvairias mašinėrijas, motorus, o parduos vata, gazoliną ir t.t.

Norj Likti Sovietų Sąjungos Piliečiais Turi Užsiregistruoti

MASKVA, SSRS. — Aukščiausio Sovieto prezidiumas nutarė, jog Lietuvos, Latvijos ir Estijos Tarybų Respublikų piliečiai tampa Sovietų Sąjungos piliečiais nuo tos dienos, kai šios trys respublikos liko priimtos į Sovietų Sąjungą.

Tų Baltijos respublikų piliečiai, kurie dienoje šio Aukščiausio Sovieto nutarimo randasi užsienio ir kuriems buvusių kraštų valdžios neatėmė pilietybės, tokie užsieniniai piliečiai turi užsiregistruoti kaip Sovietų Sąjungos piliečiai ne vėliau 1940 metų lapkričio 1 dienos, Sovietų konsulate ar atstovybėse tose užsienio šalyse, kur jie dabar gyvena.

Zmonės be pilietybės, nariai tautinių mažumų, kurie negalėjo gauti pilietybės iš pirmiau buvusių Lietuvos, Latvijos ir Estijos valdžių, pirm Tarybų valdžios įsikūrimo tenai, dabar gali įgyti Sovietų pilietybę, pagal šią paskelbtą Aukščiausio Sovieto tarimą.

NAZIAI METO ANGLISKAS BOMBAS

LONDONAS. — Oro ministeris Archibald Sinclair pareiškė, kad iš bombų skeveldrų matyti, jog vokiečiai mėto ant Londono angliškąs bombas, matomai Francijoj sučiuptas.

ROOSEVELTAS DAVĖ ĮSAKYMĄ SUREGISTRUOT 16,500,000 VYRŲ

WASHINGTON. — Suvienytų Valstijų prezidentas Rooseveltas davė parėdymą visiems vyrams nuo 21 iki 35 metų amžiaus užsiregistruoti del kariškos tarnybos. Registracija įvyks spalio 16 dieną.

Apie 75,000 rekrūtų bus priimti visai netolimoj ateityj.

Sukakus 16 Metų Reikia Registrantis

OTTAWA. — Pagal registracijos įstatymą, kiekvienas asmuo turi užsiregistruoti per 30 dienų po to, kai sukanka 16 metų. Užsiregistruoti galima pašto ofisuose.

Sugrįžusiems iš užsienio taip pat reikia kaip galint greičiau užsiregistruoti ir gauti registracijos kortą.

Jei kas apšvedo, tas turi pranešti Dominijos Statistikų biuru Ottawoj 14 dienų bėgyje. Pakeitus gyvenamą vietą taip pat reikia pranešti. Už nepildymą šito reikalavimo gali būti nubausti iki \$50.00.

Asmeniui mirus jo artimieji turi pasiūsti jo kortą į Ottawą vyriausiam registruotojui.

PASMARKĖJO VISI DARBAI LIETUVOJ

KAUNAS. — Lietuvos pramonės komisariatas pradėjo Kaune perbudavoti kai kuriuos senus fabrikus ir statyt naujus.

Šauliuose šiomis dienomis ims veikt odų apdirbimo fabrikas ir požeminių vamzdžių dirbtuvė arti Šiaulių. Tai vamzdžiai, kuriais nubėgdinama miestų atmatos. O per paskutinius 13 metų šios dirbtuvės bergždžios stovėjo.

Pranešama, jog greitu laiku pilnai pradės veikt popierinių dėžių dirbtuvė, visos spaustuvės ir kitos imonės.

Amatininkai taipgi pagamina vis daugiau dirbinių.

Pirštinių dirbėjai Vilniuje žada pagamint milijoną pirštinių šiemet.

NAZIŲ BOMBOS UZMUŠĖ 2,000 ŽMONIŲ

LONDONAS. — Šio mėnesio 17 dieną ministeris pirmininkas Vinstonas Čiorčilis atstovų rūmams pranešė, kad nazių bombos 2,000 asmenų užmušė ir 8,000 sužeidė.

Keturi penktadaliai tenka Londonui.

PER 11 MENESIŲ GAVO PELNO \$32,820,269

TORONTO. — Ontarijos provincijos mamos per 11 šio karo mėnesių savo šerinkams išdalino \$32,820,269 dividendų.

Per tą laiką buvo pagaminta \$110,008,713 vertės aukso.

CAIRO, Egiptas. — Motorizuotos Italijos kariuomenės dalys nuėjo jau už Sidi Barrani, veik 75 mylias nuo Libijos rubežiaus.

Iš Sidi Barrani eina geras kelias linkui Suezio kanalo, kurs nuo Sidi Barrani už 350 mylių.

VOKIECIAI NAIKINA LONDONĄ, o japonai Čunkingą, Kinijos sostinę. Šis paveikslas parodo dalį Čunkingo miesto, kuris visas vien griuvėsiai. Japonijos orlaiviai šitą miestą bombarduoja jau kelintas mėnuo be jokio pasigailėjimo.

Sovietai Šaukia Kariuomenėn 19 ir 20 Metų Amžiaus Vyru; Rengiasi Visiems Galimumams

SAKO LONDONĄ APSAUDO IŠ SUNKIŲJŲ KANUOLIŲ

BERLYNAS. — Informuoti šaltiniai skelbia, kad vokiečių kanuolės iš Francijos apsaudo Londoną.

Minimos kanuolės galinčios numesti sviedinį už 120 kilometrų arba 75 mylių.

NAZIŲ BOMBOS SUNAIKINO JAU 2,000 NAMŲ LONDONE

LONDONAS, Anglija. — Nazių bombos iki rugsėjo 17 visai sunaikino 2,000 pastatų Londone. 3,000 smarkiai apgriovė. 10,000 pastatų sužeidė. Viso nuo nazių bombų nukentėjo 15,000 pastatų.

800,000 Belaisvių Serga Kruvinu Viduriavimu

VICHY, Francija. — Vokiečiai yra paėmę milijoną ir 800 tūkstančių francūzų kareivių į nelaisvę. 800 tūkstančių šių belaisvių dabar serga kruvinu viduriavimu, dizinterija.

Francijos Raudonasis Kryžius šaukiasi vaistų ir maisto iš Amerikos tiem imtiniam gydyti.

Dauguma belaisvių francūzų yra laikomi stovyklose vokiečių užimtoj Francijos dalyj, ir jie daugiausia maitinami tik duona ir miežių sriuba, pridėdant biskj pigių riebalų.

Dalis belaisvių francūzų yra išsiųsta į Vokietiją dirbti laukų darbus.

MASKVA.

— Sovietų Sąjunga šaukia į kariuomenę dviejų metų tarnybai 19 ir 20 metų amžiaus vyru. Sąrišy su tuo Sovietų Sąjungos spauda pažymi, jog šalis turi būti pasirengusi visiems galimumams.

„Naujos jėgos stoja į eiles labai reikšmingu mūsų šalies ginkluotoms jėgoms laiku,“ rašo Pravda, Komunistų Partijos organas.

„Pagal mūsų valdžios ir draugo Stalino instrukcijas,“ pažymi Pravda, „Raudonosios Armijos vienučių lavinimo charakteris ir metodai žymiai perorganizuoti imant domėn dabartinio laiko karų pamokas.“

Trud, profesinių sąjungų organas, rašo:

„Draftas vyksta komplikuotos tarptautinės situacijos sąlygoje... Antras imperialistinis karas aštrėja, mūsų šalis apsupta kapitalistinių šalių, todėl mes privalome būti gatavi visiems galimumams.“

Japonai Gauna Daug Amerikoniško Gazolino Karui Prieš Kinus

WASHINGTON. — Neseniai Jungtinių Valstijų vyriausybė atsiskak duot leidimus išgabt orlaivinį gazoliną iš šios šalies į Japoniją. O paprastas gazolinas kaip buvo pardavinėjamas Japonijai, taip ir tebėra.

Kelios dienos atgal Houstone, Texas, buvo sukrauta 170 tūkstančių galionų tokio gazolino į norvegų laivą, parsamdytą Japonijai.

Paprastą amerikonių gazoliną japonai savo fabrikuose lengvai perdirba į aukštos rūšies orlaivinį gazoliną ir vartoja jį oro karui prieš Kiniją.

Dabar Washington kalbama, kad gal reikės suvaržyt bet kio gazolino praleidimas iš Amerikos į Japoniją.

JAPONIJOS SPAUDA RAŠO, JOG KARAS SU S.A.V. NEIŠVENGIAMAS

TOKIO, Japonija. — Laikraštis Kokumin, dažnai išreiškias laivyno vyriausybės nusistatymą, rašo, kad Japonija deda pastangas pagerinti savo santykius su Sovietų Sąjunga, nes Suvienytos Valstijos rengiančiosios prie karo su Japonija.

Santykiai tarp Japonijos ir Suvienytų Valstijų, sako laikraštis, „atsiduoda karu.“

Sunormavus santykius su Sovietų Sąjunga, sako jis, sumažėtų pavojus iš užpakalio.

WASHINGTON.

— Neseniai Jungtinių Valstijų vyriausybė atsiskak duot leidimus išgabt orlaivinį gazoliną iš šios šalies į Japoniją. O paprastas gazolinas kaip buvo pardavinėjamas Japonijai, taip ir tebėra.

Kelios dienos atgal Houstone, Texas, buvo sukrauta 170 tūkstančių galionų tokio gazolino į norvegų laivą, parsamdytą Japonijai.

Paprastą amerikonių gazoliną japonai savo fabrikuose lengvai perdirba į aukštos rūšies orlaivinį gazoliną ir vartoja jį oro karui prieš Kiniją.

Dabar Washington kalbama, kad gal reikės suvaržyt bet kio gazolino praleidimas iš Amerikos į Japoniją.

Liaudies Balsas

VIENINTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. ISEINA SYKĮ I ŠAVALTE

Prenumeratos Kaina:

Kanadoje ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50. Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaides (Money Orders) išrašykite Liaudies Balsas vardu

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

ASMENISKAI KREIPKITES: 160 CLAREMONT ST., TORONTO.

KAPITALAS TURI BŪTI IMAMAS KAIP IR VYRAI

Spalio mėnesio pradžioje jauni kanadiečiai bus pradėti lavinti vartoti ginklą Kanados gynymai. Kas mėnesį bus pralavinta po 30,000. Per metus laiko bus pralavinta virš 300,000 kanadiečių. Visi bus imami verstina, pagal naujai priimtą įstatymą. Reikalui ištikus visi bus pašaukti prie ginklo ir turės kovoti už Kanadą, nesigailint savo gyvybę.

Panašiai turėtų būti imamas Kanados gynyimo reikalams ir kapitalas. Bet su kapitalu yra visai kitaip. Karo metu kapitalas, nežūrint to, kad jis moka daug didesnius mokesčius, negu kad mokėjo pirmiau, aplips nauju kapitalu, kaip kad aplimpa sniego kamuolys ritamas sniegu.

Imonės, kurios gamina ginklus ir amuniciją, gauna didelius nuosimčius pelno. To rezultate, jų savininkai karo naštos visai nejaus. Priešingai, karo metu jie pasidarys daug turtingesniais. Po karo milijonierių skaičius bus dar didesnis.

Bankai ir kiti finansieriai, skolindami karo reikalams savo milijonus, gauna didelius nuosimčius palūkanų. Nekurios kompanijos paskolina net po apie 20 milijonų dolerių. Jeigu jos gaus iš valdžios tik po 4 nuosimčius, tai ir tokiam atsitikime jos kasmet gaus po \$800,000 palūkanų. Vadinasi, jos pralobys iš karo.

Visai kitaip su darbu žmonėmis, kurie neturi pinigų. Jie pelno nepasidaro. Tuo tarpu mokesčiai ir mokesčiai, nekaltant jau apie pabrangimą įvairių gaminių.

Taip tai karo metu vieni pralobys, o kiti visi nubiednės. Bankieriai ir įvairios korporacijos bei kompanijos susikraus pelnus, o darbu žmonės įkris į skurdą, apsikraus skolu našta.

Tokia neteisybė negali būti toleruojama. Šalies gynyms visiems vienoda pareiga. Todėl nei vienam neturėtų būti leidžiama iš to darytis pelną. Jeigu darbu žmogus gali paguldyti savo galvą, tai ir kapitalistas gali atsiskakyti nors nuo pelno, jei ne nuo milijonų. Bet visai nebūtų perdėta, jei valdžia paimtų nors trečią dalį kapitalo iš visų bankų ir korporacijų. Joms paliktų dar milijonai ir nereiktų kentėti jokio vargo.

Jeigu taip dalykai eis, kaip dabar, tai po šio karo Kanados darbininkai rasis didžiausiam skurde. Uždirbtas doleris bus atimtas iš jo pavaldė visokių mokesčių. Prieš šitą karą skolos siekė milijonus dolerių. O ant kiek jos paugs per šitą karą?

Jeigu valdžia nesistengs šios neteisybės panaikinti, tai gyvenimas Kanadoje darbu žmonėms pasidarys per daug sunkus. O tuo tarpu kapitalistai nežinos kur savo kapitalą dėti. Jau prieš karą nekurie bėdavoja, kad keli milijonai dolerių bedarbiai, guli sukimšti bankuose.

KODEL "LIETUVOS ŽINIOS" UŽSIDARĖ

Naujienose ir kituose laikraščiuose buvo pranešta, kad Lietuvos žinios uždarytos. Gavosi suprasti, kad jos uždarytos naujos Lietuvos vyriausybės. Bet kaip dabar matyti iš pačios Lietuvos žinių redakcijos pranešimo, tai laikraštis pats likvidavosi, kadangi jo pažiūros nei kiek nesiskyrė nuo Tiesos ir Darbo Lietuvos pažiūrų. Lietuvos žinių redakcija į savo skaitytojus kreipiasi šiek tiek kitaip:

"Šiandien tikrai įvykdyta visos Lietuvos liaudies vienybė, nes kiekvienas lietuvis, darbininkas, kiekvienas valstietis, kiekvienas darbu inteligentas yra už naują valstybinę santvarką, už Tarybų Socialistinę Lietuvą, kuriai vadovauja visų Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos vadas ir mokytojas Stalinas.

"Tiktai tas, kas nesirūpina visos šalies ir Lietuvos liaudies gerove, šiandien gali pasilikti nuosaliu nuo vieningo darbo kuriant laimingą ir gražią socialistinę visuomenę gyvenimą.

"Dienraštis Lietuvos žinios per ilgus savo gyvenimo metus formaliai buvo opozicijoje, bet faktiškai jis buvo toli nuo tikro atsivardymo pagrindinių Lietuvos liaudies reikalų gynymai.

"Naujoji Lietuvos žinių redakcija iš pat pirmų savo darbo dienų matė savo uždavinį — visokeriopai padėti savo skaitytojams jų kovoje sudarant naują valstybinę santvarką Lietuvoje tarybų valdžios pagrindais. Ji skleidė visame krašte teisingus žodžius, teisingas žinias apie tai, kaip kuriama nauja išvaduota Lietuva, apie tai, kaip mes tą gražią Lietuvą, vadovaujant didžiajam Staliniui, keliamo ant savo darbo pečių į laimingą gyvenimą. Skaitytojai darbo žmonės su pasitenkinimu sutiko šią naują laikraščio liniją.

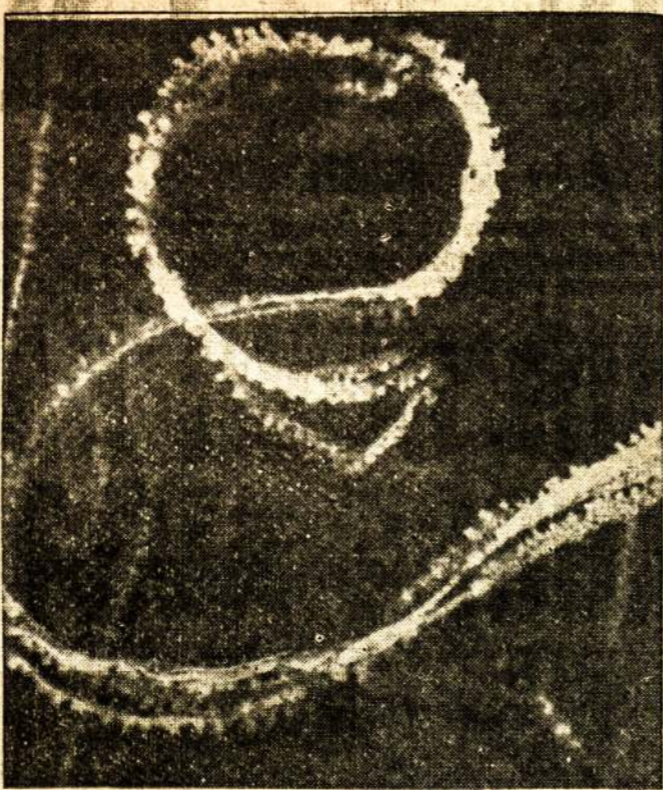
"Džingū matyti, kad ir Tiesa, ir Darbo Lietuva, ir Lietuvos žinios pastarosiomis dienomis buvo vienos nuomonės.

"Tuo pačiu Lietuvos žinių redakcija laiko savo uždavinį atlikti ir nutarė tolimesni laikraščio leidimą sustabdyti.

"Visiems Lietuvos žinių užsimokėjusiems prenumeratoriams bus siuntinama Tiesa, o jei kas vietoje Tiesos norės gauti Darbo Lietuvą, tegul praneša administracijai.

"Paskutiniame savo numeryje Lietuvos žinių kolektyvas, atsiviekindamas su savo skaitytojais, linki jiems atlikti didelių darbų mūsų Tarybų Socialistinės Tėvynės labui. Iš savo pusės mes pasižadame, vadovaujant garbingam Komunistų Partijai, atiduoti visas savo jėgas, visą savo patyrimą ir sugebėjimus naujam socialistiniam gyvenimui sukurti."

Taigi, kaip matote, Lietuvos žinios uždarė pačios, kadangi jos, būdamos tokių pačių pažiūrų, kaip ir Tiesa bei Darbo Lietuva, nustojo savo reikšmės. Laikraščio darbininkai, kaip jie pasisako patys, stos į kūrybinį darbą ir dirbs visomis jėgomis, kas prie kitų laikraščių, kas kitame darbe.

KOVOS METU orlaiviai palieka virš Londono tokias dūmų juostas, kol pamažu jos išsisklaido ore. Jie prirašo ant dangaus įvairių figūrų.

KA KITI RAŠO AR SAKO

Balkanų Sąjūdis

Skaitant Kanados ir Amerikos laikraščius antgalvius praėjusią savaitę gavosi impresija, kad Aliantai staiga susidėjo su Hitleriu ir Musoliniu prieš Sovietų Rusiją. Per keletą dienų Britanijos kova buvo laikoma antraeiliu dalyku, o pirmą vietą užėmė sekanti antgalvis: "Nazių kariuomenė pastos kėlė Stalinui." (Toronto Evening Telegram). "Tely's" Jim Hunteris laike savo reguliarių vakarinių žinių per radio dar gražiau nuzalati jo pasakodamas apie susikirtimus ant rubežiaus, kurie gali privesti prie karo tarp Rusijos ir Rumunijos, kurio metu pastaroji būtų palaikoma Ašies jėgų. "Tokia diversija," pareiškė Mr. Hunter, "Britanijai labai patiktų."

Atrodė, kad karas tuojaus bus "apsuktas" ir kad bile momentu senatorius Meighen ir pulkininkas Fraser Hunter sudarys kanadišką komitetą "Rumunijos Demokratijai" remti. Mums prisiminė panašūs dalykai laike Rusijos-Suomijos karo pereiną žiemą, kuomet lordas Croft, generalas Gough ir kiti siūlė sukurti karą prieš nazų Vokietiją, kad abi šalys galėtų stoti bendru frontu prieš "tikrąjį priešą."

Dabartiniu momentu, tačiau, neatrodo, kad įvyktų tuojautinis susikirtimas tarp Sovietų Rusijos ir Ašies jėgų pietrytinėje Europoje. Maskva pasilikto tyli aktyvaizdoje laukinių gandų, ištekančių iš taip vadinamų "gerai informuotų šaltinių Buchareste." Užklaustas, koks Rusijos atsinešimas būtų, jeigu naziai užimtų Transilvaniją, Rumunijos kabineto ministeris atsakė, kad "Rusija nemiega, jūs žinote. Galite tuo tikėti." Jis matomai teisingas.

Vienok keistu savitgalio įvykiu buvo rumuniška programa, suorganizuota Britiš Brodcasting Korporacijos, kuri buvo tikra sensacija Buchareste. Kalbėtojam buvo V. V. Tilea, Rumunijos ministeris Londone, kuris savo tautiečiams pareiškė: "Sovietų Rusijos nebijokite; Vyriausiu jūsų priešu yra Vokietija." Aišku, kad pono Tileaso kalba buvo užgirta Britanijos užsienio reikalų ministerijos, kitaip BBC nebūtų leidus jam pasakyti jos per radio. Labai sunku suprasti motyvą už tos programos, ypatinai kuomet lordas Halifaxas dar netikino generolo Sikorskio Lenkijos valdžios, kad Rusija nėra vyriausias priešas. (Reikia atminti, kad visai senai generolas paskelbė, kad Lenkija "kare su Rusija, o ne su Italija"). Veikiausiai pono Tileaso kalbos tikslą išaiškina pranešimas New York Times'ui iš Belgrado jo korespondento C. L. Sulzbergo. Jis rašė: "Daug diplomatų yra įsi-

tikinę, kad Rumunijos užsienio politikos pamatu yra kurstyti karą tarp Rusijos ir Ašies."

Troškimas yra minties tėvas, todėl nereikia stebėtis, kad Bucharestas taptų kariškų konspiracijų centru. Kad Sovietų-Vokietijos konfliktas buvo nekurių vakarinių valstybių vyrų nuolatiniu sapnu, visiems gerai žinoma. Užgerinimo politikos kaip tik ir buvo tas tikslas, ir nors jinaid davė visai netikėtus rezultatus.

Aukštieji Vokietijos Katalikų Viršininkai Remia Karą ir Hitlerį

Kadangi mūsų šalies dvasiškiai, kaip prastonai, taip ir katalikai, Hitlerio agresiją vadina agresija prieš civilizaciją ir krikščionybę, tai daugeliui kyla klausimas, kaip į šitą karą žūri Vokietijos ir Italijos krikščioniai vada, o ypatinai katalikų kunigija. Mūsų pačiam daug kartų atėjo į galvą mintis, kaip dabar elgiasi Vokietijos dvasiškiai, o ypatinai katalikai, kurių santykiai su naziais buvo nekokie dar prieš karą.

Kaip daugeliui kitų, taip ir man, atrodė, kad Vokietijos katalikų dvasiškija kovoją prieš Hitlerį ir jo karą. Bet mes visi klydome. Iš Vokietijos atėjusios žinios rodo visai kitaip.

Associated Press pranešė New York Times iš Berlyno, kad Fulda mieste įvyko Vokietijos katalikų bažnyčios vyskupų konferencija. Joje dalyvavę 45 vyskupai. Iš viso Vokietijoje yra 48 vyskupai. Trys sirgė, tai negalėjo dalyvauti. Bet jų nuomonės sutinkančios su tų, kurie dalyvavo.

Vyskupai Nutarė Melstis Už Hitlerį

Konferencija išreiškė dėkingumą Hitleriui ir kareiviams: Ji nutarė, užsibaigus karui ir Vokietijai laimėjus, išleisti aplinkraštį ir visose bažnyčiose jį skaityti. Jame vyskupai sudės savo ištikimybės pasižadėjimą Hitleriui. Dabar nutarta melstis už Hitlerio sveikatą ir Vokietijos kareivių laimėjimą.

Pagal tą pranešimą, "konferencijos dalyviuose viespatavo toks supratimas, kad Vokietijos katalikų bažnyčia yra skolinga Vokietijos kariams už jų laimėjimus ir apgynimą Vokietijos žemės. Be sekmingo atmušimo prieš isiveržimo, Vokietijos katalikai nebūtų galėję atlikti netrukdomai ir ramiai savo bažnytinį darbą ir kunigiškas pareigas."

Tai šitaip prabilo Vokietijos

tus jos autoriams, tačiau nėra priežasties tikėti, kad jie būtų atsiskakę nuo vilties kada nors atsiekti to.

Veikiausiai nei kiek neperdėtume manydami, kad jeigu pavyktų suorganizuoti susikirtimą tarp Vokietijos ir Sovietų Rusijos pietrytinėje Europoje, tai greitai prasidėtų šauksmai "Sulaikyt ugnį" vakaruose. Hitlerio karas, kaip žinia, finansuojamas ir palaikomas Vokietijos kapitalizmu. Jeigu ta sistema stotų į ginkluotą susikirtimą su socializmu, ji galėtų gauti širdingą kapitalistų paramą visose šalyse. Tas buvo aiškiai matyti laike Rusų-Suomių konflikto.

Sovietų Sąjunga per pereinamus metus labai sustiprėjo atgaudama tas teritorijas, kurios buvo atimtos iš jos po pasaulinio karo. Tas naujas sustiprėjimas drąsina suvargusius Europos garbininkus, kurie socializme mato jėgą, kuri paluosuos juos iš dabartinės vergijos. Socialistinės revoliucijos šmekla vaikšto po Europą ir dabar, kaip kad ji vaikščiojo 1848. Leit-komand. Seely keli mėnesiai atgal rašė Tribune:

"Titantiška kova, kuri apima visą Europą, nėra paprastu kontestu tarp tautų. Jėgas sudaro ne vien kareiviai ir gamtiniai šaltiniai bei naikinimo inžiniai, o ir dvi diametriniai viena kitai priešingos gyvenimo filozofijos. Kiekviena iš tų filozofijų turi savąjį ekonomines ir sociales teorijas, kurios viena kitai taip priešingos, jog suderinimas visai negalimas. Klausimas, kurį Europa nori išrūti, yra ne "kuri tauta paims tą ir tą plotą iš kurios nors kitos," o "ar dabartinė socialė ir ekonominė sistema išsilaikys, ar užleis vietą kitai sistemai?" Kapitalizmas Europoj

dabar veda kovą su užpakaliniu veikimu. Jis turi viltį ant galo išieiti laimėtojum, bet jo pozicija beveik beviltiška."

Ką mes dabar matome pietrytinėje ir kitose Europos dalyse yra patvirtinimu Seelyso teigimų. Karaliaus Karolio Rumunija, supuvusi ir krinkanti, kaip buvo feodalistinė Lenkija pereiną rugsėjį, pasirodė per daug nepastovi. Ašies jėgos todėl pasiskubino įmesti savo hungariškus įrankius ir pasigriebti tiek žemės, kiek galima. Iškalno buvo galima tikėtis, kad kunigaiškiečiai, žemvaldžiai ir generolai kreipsis prie savo draugų fašistų, kad apsaugotų nuo jų pačių liaudies. Tolimesnis susikirtimas gali reikšti socialį sąjudį iššaukiantį revoliuciją.

Tai tokių laskūtų valdžiai Britanijos valdžia buvo prižadėjus militarinę paramą ir laikėsi tų prižadų, nors Karolis teikė Hitleriui daug aliejaus iš britų kontroliuojamų šaltinių nuo pat karo pradžios.

Be abejonės, pasigirs balsų, ginančių tą karališką lakūdrą, kuris — kaip ir Petain ir Laval — bus garbinamas už išgelbėjimą šalies nuo "bolševizmo." Tie gynėjai veikiausiai prisidengs 1937 metais Britanijos parlamente Vinstono Čiorčilio pasakytai žodžiais: "Aš nesakau, kad pasirinkčiau komunizmą, jeigu reiktų man pasirinkti tarp komunizmo ir nazizmo." — Canadian Tribune, Toronto.

Rašytojas Cvirka Apie Tai, Kodel Lietuvos Žmonės Norėjo Sąjungos su SSRS

Visuose darbininkų, valstiečių, tarnautojų, ir darbo inteligentijos susirinkimuose, iš Lietuvos miestų, miestelių ir kaimų vis garsiau ir galingiau ima skambėti: "Mes norime prisidėti prie Sovietų Sąjungos. Tegyvuoja Tarybų Lietuva!"

Plačia, sriauninga banga šie šūkliai ritasi per darbo Lietuvą, išreikšdami visų mūsų krašto dirbančiųjų karščiausias norą ir senai svajotą svajonę.

Žodžiai "mes norime" kaupia tūkstančius ir šimtus tūkstančių valstiečių, darbininkų ir inteligentų. Tie žodžiai pareiškia visos Darbo Lietuvos valią.

Kodel mes norime įsijungti į Sovietų Sąjungą? Mes norime todėl, jog tik bendroje Sovietų socialistinių respublikų šeimoje įmanomas bendras visiems darbu žmonėms pažangaus, naujo, šviesaus ir laimingo gyvenimo siekis. Mes trokštame prisijungti prie galingosios Sovietų Sąjungos todėl, jog norime likti maži ir apleisti imperialistinių skerdynių akivaizdoje. Sovietų Sąjunga yra vienintelė pasaulyje darbo žmonių pastangomis ir rankomis pastatytoji valstybė, iš kurios amžinai išrauta nacionalistinės rietenos ir bestijališka rasinė neapykanta, skaldanti darbo žmonių vienybę. Sovietų Sąjunga — vienintelė šalis, kur dirbantieji nežino nedarbo, senatvės baimės ir eksploatacijos. Sovietų Sąjunga — vienintelė laisvų tautų Sąjunga, tas margašpalvis kalbų, kultūrų ir rasijų kilimas, kur rūpestingai puoselėjamas tautinių kultūros formų klestėjimas.

Iš Sovietų Sąjungos tautų pavyzdžių mes drąsiai galime tvirtinti, kad tik prisidėjimas prie Sovietų Sąjungos, laisva Tarybų Lietuva susilauks pilno dirbančiųjų gerbūvio ir pilno tautinės kultūros žydėjimo.

Mes, Lietuvos darbo liaudis, norime naudotis tais didžiausiais Sovietų tautų laimėjimais, tarnaujančiais visų dirbančiųjų labui. Mes norime mokytis iš tų laimėjimų ir savo atkaklaus, stropaus darbo žygiais žingsniuoti drauge su 186 milijonais į galutinę darbo žmonių pergales viršūnę — į komunizmą.

Mes norime būti viena dirbančiųjų šeima, Didžioji Socialistinė Sovietų Sąjunga. — Rašytojas Petras Cvirka, Darbo Lietuvos, dar prieš Lietuvos Liaudies Seimo susirinkimą, kuriame Lietuva buvo paskelbta tarybine socialistine respublika.

PASTABOS

Suvienytų Valstijų lietuvių Smetonos draugų spauda rašo, kad į Vokietiją pas Hitlerį pabėgo arti 600 lietuvių, Smetonos draugų.

Tiems pabėgėliams klerikalai, fašistai ir socialistai prašo amerikiečius dolerių.

Išėina, kad Smetona, kurs bėgdamas iš Lietuvos išsivežė \$80,000,000, nenori dalintis su savo draugais.

Tūlas J. K. M. kunigų Darbininke rašo, kad Lietuvą dievas baudžia ir džiaugiasi, kad taip švelniai.

Girdi, Lietuva už savo griekus galėjo būti nubausta panašiai, kaip buvo nubausti Sodomos ir Gomoros miestai.

Anot jo, pas visus buvusios Lietuvos vadus buvo tik paviršutinis aktyvumas ir šūkavimas, o širdy katalikybės ir artimo meilės nei kibirkstėlės.

Jeigu tai yra dievo baismė, tai negalima ir priešintis. Juk priešintis dievo valiai negalima?

Žinoma, kad kunigams ir kitiems liaudies engėjams dabartinė santvarka bus didelė baismė. Jie negalės gyventi iš kitų prakaito.

Kas liečia laudį, tai didelė atgaiva. Tos dienos ji laukė per 20 metų.

Vinstonas Čiorčilis savo kalboje per radio pasakė, kad šis karas yra tęsinys pereinoto karo.

O kad pereinatas karas buvo imperialistinis, nei Naujienos neginčija.

Tačiau yra žmonių, kurie pyksta, jei kas pasako, kad šis karas yra imperialistinis.

Vienas kanadietis pereinoto karo veteranas Toronto Daily Star rašo labai teisingai pastebėtiems, kurie verkia, kodel Sovietų Sąjunga nepadedą Anglijai.

Jis sako, kaip Sovietų Sąjunga gali pasitikėti Čiorčilio, Hallfako ir Čemberleno valdžia, jeigu mes patys negalime.

Daugelis stato klausimą, kas bus tuomet, jei vokiečiai laimės? Ar nepuls jie Sovietų Sąjungos, kuomet bus išsibudavoję didelę imperiją?

Tie, kurie galvoja, kad naziai sugebės išbuduoti imperiją, kaip kad buvo išbudavota Anglijos imperija, labai klysta.

Dabar užsitęs, vokiečiai darbininkai nušluos nuo Vokietijos žemės ne tik Hitlerį, o ir visus jo pakalikus.

O kad karas nebus trumpas, kiekvienas gali matyti.

Kaip Hitleris, taip ir kiti grobikai, tęsdami šitą karą kasa sau duobę. Vietoj to, kad gauti viską, ko jie nori, jie greičiausiai nusisuks sau sprandą, tai yra darbininkai nusuks jiems sprandą.

Dorothy Thompson, pagarsėjusi Suvienytų Valstijų korespondentė, rašydama Globe and Mail laikraštyje apie Francijos katastrofą reiškia buržuazinės demokratijos pasaulio katastrofą.

Ji pasakė labai teisingai. Buržuazinė demokratija išsigimė, supuvo. Ji bira mažam vėjelui papūtus.

Prieš fašizmą gali pasekmingai kovoti tik liaudiška demokratija. Tą parodo Ispanijos ir Kinijos pavyzdžiai.

Ispanija, apleista visų buržuazinų demokratijų, išsilaikė per kelis metus.

Kinija laikosi ir dabar, nors ir ji jau apleista visų buržuazinų demokratijų.

Francija buvo kur kas geriau prisirengusi, negu Ispanija ar Kinija, bet neišlaikė nei keturių savaičių.

Ivairios Bombų Rušys ir jų Veikimas

Bombos krinta tai vienur, tai kitur Europoje. Visi laikraščiai yra pilni aprašymų apie pragarišką jų veikimą. Spaudos organų spausdinami paveikslai, kino kronikos, rodo jų sukurtų griuvėsių vaizdus. Bombonešiai, bombos, bombardavimai, visur tapo kasdieninių kalbų objektas. Tačiau bombos labai yra įvairios. Kaip naikinimo uždaviniai yra įvairūs, taip ir vienas bombos tipas yra mažai panašus į kitą. Kad suprasti visa tai, kaip apie bombas tenka skaityti, ir apie ką greitai laiku gal teks girdėti žymiai daugiau negu ligi šiol, todėl skaitytojams bus įdomu susipažinti su svarbiausiais bombų tipais.

Didžiausios Smarkaus Sprogimo Bombos

Sios bombos pagal savo formą yra visų didžiausios ir svėria nuo kokių 500 iki 2,000 kilogramų. Jos pataikymo vietoje padaro labai dideles ir gilias duobes-kraterius, ir smarkus jų sproginimo sudaromas oro spaudimas sunaikina viską, kas randasi sproginimo aplinkumoje. Oro spaudimo naikinamoji jėga dar yra sustiprinama iš sproginimo vietos nepaprastu smarkumu į visas šalis lekiančių bombos skeveldrų.

Šių bombų vartojimo nepatogumas glūdi tame, kad jos yra nepaprastai sunkios, ir kiekvienas lėktuvas jų sugeba turėti su savim tik visai mažą skaičių. Tokios bombos todėl yra panaudojamos taikinimui į ypatingai stiprius labai didelio svarbumo objektus: svarbius fabrikus, tiltus, didelius karo laivus. Stipriai šarvuotas karo laivas mažesnis bombomis sunaikinti negalima, nes bomba nesugeba pramušti laivo šarvų. Tik pataikymas labai didelio formato bombos laivui sudaro fatalinius rezultatus. Tame ir glūdi faktas, kad lėktuvai ligi šiol dideliems šarvuotai laivams mažai ką galėjo padaryti.

Suvienyty Valstijų karo specialistai dabar tvirtina, kad tenkamas taikymo aparatas, kuris bombardavimą padaro lygiai

akuratišką kaip artilerijos ugnį. Sąjungininkų užpirkimo komisija dabar daro dideles pastangas gauti pirkti didesnį šių aparatų skaičių. Aišku, kad jei amerikiečių pretenzijos dėl šios naujos aparatūros yra paremtos tiesa, tai tuomet didžiausio formato bombų naudojimas bus žymiai naudingesnis ir jų reikšmė atitinkamai padidės.

Lengvos Smarkaus Sprogimo Bombos

Jos principu yra panašios į aukščiausiai aprašytas dideles bombas, tačiau jų formatas ir svoris yra mažesnis. Kadangi jos yra lengvesnės, tad lėktuvų eskadrilė sugeba jų su savim gabenti didelį skaičių, ir jomis padengti didesnį prieš teritorijos plotą. Kadangi jų veikimo jėga nėra tokia stipri, tai stiprūs pastatai net tiesiogio pataikymo atveju jų ligi pagrindų negali būti sunaikinti. Nuo jų žmonės gali išsigelbėti giliose slėptuvėse, net jei jos į namą tiesiog pataiko.

Asmeniškios Bombos

Tai yra smarkaus sproginimo bombos, kurios savo priešakyje turi ilgą metalinę lazda. Ši lazda yra tvirtai įstatyta į bombos vidury esančią sproginamąją medžiagą. Tuo momentu, kai lazda atsimuša į žemę, sproginamoji medžiaga gauna smūgį ir tampa išsproginama.

Sios bombos turi savo skeveldromis sunaikinti kuo daugiau gyvenybių. Kai į žemę įsiskverbusiombos skeveldros leidžia tam tikru gan žymiu kampu tik į aukštį, ir nuo jų dažnai galima išsigelbėti atsiguilant ant žemės; asmeniškios bombos skeveldros susidaro ne kraterio, o žemės paviršiuje, — dėl to skeveldros leidžia į visas puses beveik horizontališkai žemės paviršium, ir viskas aplink yra lyg nukutama. Tokiai bombai sproginus, gulėjimas žemėje nieko padėti negali.

Pradžioje šios bombos buvo skirtos kovoti su pėstininkais karo lauke, tačiau Ispanijoj lėkūnai pradėjo jas naudoti prieš miestų gyventojus. Barcelonoje

šios asmeniškios bombos gatvėse esančius žmones pasiekė vietomis iš oro ir padarė baisiausių rezultatų. Vienintelis išsigelbėjimas nuo šių bombų yra — pasislėpti rūsyje ir kitose slėptuvėse.

Elektroninės Padegamosios Bombos

Sios bombos yra labai nedidelės ir svėria tik kokių kilogramų ar kiek daugiau. Todėl jų lėktuvai gali su savim turėti labai didelius kiekius. Jos ypač tinkamos didesniems miestams bombarduoti, nes jų pridaryti gaisrai dideliame miestui gali būti žymiai pavojingesni už didžiausius sproginamųjų medžiagų kiekius.

Šioms bomboms rusai yra išradę labai įdomų prietaisą paskirstyti didesniame plote. Tai ypatingai cilindriai, kurie pripildyti nedidelių elektroninių padegamųjų bombų. Šie cilindriai taip sutvarkyti, kad nusileidami iš viršaus sukasi ir tuo metu

per tam tikras cilindro skylės išmėto padegamosias bombas, paskirstydami jas dideliame plote.

Žibalo Uždegamosios Bombos

Sios bombos yra pripildytos žibalu ar kitokių panašiu degančiu skysčiu. Jų pirmenybė prieš elektronines bombas glūdi tame, kad sproginant degantis skystimas numetamas tolyn ir tuo sudaromas gaisras gali apimti didesnę plotą. Tokia bomba net nukrisdama gatvėje ar aikštėje gali uždegti aplink esančius namus. Tačiau šios bombos patogumas nėra toks didelis, kad atneštų jos didesnio svorio nuostolį. Kadangi lėktuvas šios rūšies bombų su savim turėti gali tik žymiai mažesnį skaičių negu elektroninių padegamųjų bombų, tai vargu ar žibalo ar kitokios skystos padegamosios medžiagos bombos šiame kare busia naudojamoms.

Slapta Padegamoji Bomba

Yra tvirtinama, kad vokiečiai yra išradę ypatingos rūšies pa-

degamąją bombą, kurios jie ligi šiol dar nėra panaudoję. Turima žinių, kad šios bombos turinčios didelės rankinės granatos formą ir kad bombai sproginus, jos dalys yra išsklidomos kokių kelių šimtų metrų radiusu. Kiekviena jų išsklidytų dalių, patekusių į medžiagą, kuri gali būti padegta, sudaro atskirą gaisrą. Sistemos atžvilgiu paskirstymas būtų panašus į rusų panaudotą paskirstymo cilindrą, tačiau naujos bombos turėtų dar didesniu lengvumu pirmenybę. Cilindris su savo 100 elektroninių bombų turiniu svėria apie 100 ar net daugiau kilogramų, o kokie 2-3 kilogramai naujos slaptos bombos galėtų sukelti lygiai tiek pat gaisrų.

Dujų Bombos

Jos savo vidury turi nedidelį sproginamųjų medžiagų kiekį, kurio turi pakakti bombai išsprogininti ir tuo paliuosuoti joje esančias kompresuotas dujas, ar numesti į visus šonus nuodingą skystimą, kuris susijungdamas su oru išgaruoja ir sudaro dujas. Yra ir šių bombų tipas, kuris nesuproginsta, o gana ilgą laiką leidžia žemės paviršium, palikdamas užpakaly savęs nuodingų dujų uodegą.

Kol kas nuodingų dujų bombos kare dar nebuvo panaudotos ir abejotina ar jos iš viso bus naudojamos. Tačiau, aišku, abi kariaujančios pusės jų atsargos yra pagaminusios, kad vienai pusei pradėjus jas naudoti, kita galėtų tuo pačiu atsakyti. Svarbiausia priežastis, kalbant prieš dujų bombų naudojimą glūdi tame, kad jų efektingumas yra dar labai ir labai abejotinas dalykas, ir neatsvertu visų pasaulio moralinio pasmerkimo, kuris būtų nukreiptas prieš tą pusę, kuri pirmuo pradėtų šias bombas naudoti.

Aišku, kad be šių čia parašytų bombų yra dar įvairių kombinacijų ir kiek nuo įprastų tipų besiskiriančių bombų. Tačiau jas neįmanoma visas apimti trumpo straipsnio ribose. Gal tik reikia priminti kombinaciją tarp padegamosios ir sproginamosios bombos, apie kurią dabar yra kalbama, ir dar atidėto veikimo bombos. Sios paskutinės bombos yra tokios konstrukcijos, kuri pavertė ją savotiškomis pragaro

mašinomis. Nusileidus žemėn bomba nesprogsta, o tik pradeda veikti jos viduje esantis laikrodžio mechanizmas, kuris bombą išsproginama tam tikram nustatytam laikui praėjus. Sios bombos yra naudingos tuo, kad jos sproginamos ilgesnį laiką po oro užpuolimo, kai žmonės jau yra išėję iš savo slėptuvių ir yra eksploatuoti visiems naikinamosios bombos vėgoms padariniams. Atidėto veikimo bomba be to apsunkena ir padaro daug pavojingą darbą tu, kurie stengiasi išgelbėti ankstybesnių bombų aukas iš po oro užpuolimo pridarytų griuvėsių. Atidėto veikimo bombos yra daugiausia efektyvios, jeigu jas panaudoja vienu laiku su tuoju veikiančiomis bombomis. Žinodami apie atidėto veikimo bombų buvimą gali būti užpultieji neturi galimybės tuoju po paties oro užpuolimo pasibaigimo ramiai vėl pradėti savo darbą.

Klausimas, kuris dar yra įdomus yra tai, kas įvyksta su nušauto bombonešio bombomis, kurių jis anksčiau nesuspėjo numesti. Tai aišku svarbi problema, nes jei kiekvieno priešaviacinės artilerijos nušauto ar naikintojų priversto nusileisti žemyn bombonešio krovins sprogtų, tai prieš teritorijoje net ir žuvs lėktuvas savo krovinius padarytų didelių nuostolių. Anglų spaudoje šis klausimas kaip tik buvo plačiai diskutuojamas ryšium su Clactono miesto nelaimės, kai pašautos vokiečių minų dėžimo lėktuvas krito į miestą ir minų sproginimo sunaikino daugelį namų bei sužeidė didelį žmonių skaičių.

Tačiau nėra pagrindo manyti, kad dėl kiekvieno nušauto lėktuvo įvyktų panaši katastrofa. Beveik visi bombų tipai yra nepavojingi, kol bombos paliuosuotos nuo jas nešančio lėktuvo. Mat, kartais atsitinka, kad lėktuvas pats turi nusileisti nelabai patraugioje vietoje, ir jei viena iš kariaujančių pusių gamintų bombas, kurios sunknesnio nusileidimo atveju būtų išsproginotos, tai ji tuo savo lakūnus ir lėktuvus pastatytų į didelį pavojų. Be to, galėtų atsitikti, kad lėktuvas su tokiomis lengvai sproginamomis bombomis turėtų nusileisti ir savo teritorijoje. Dėl to bombos beveik visuomet yra sukonstruotos taip, kad jas pa-

liuosavus nuo lėktuvo, mažas propeleris pradeda sukintis, paveikia tam tikrą spyruoklę, kuriuoje yra adata. Ta adata perduria ypatingą bombos vidury esančią sienelę ir tik tuomet bomba tampa pavojinga. Taigi, kol bomba prikabinata prie lėktuvo, ji jokių sproginimų dažniausia negali padaryti net jei lėktuvas nukrinta.

Norėčiau baigdamas straipsnį priminti tam tikrą ypatingą prieštaisą, kuris nors bombos pavojaus nepadidina, bet turi reikšmės kaipo panikos ir baimės sukėlėjas. Vokiečiai paskutiniu metu laiku Olandijoje ir Belgijoje naudojami bombomis, prie kurių yra primontuotas ypatingos rūšies švilpikas. Kriusdama tokia bomba kaukia nepaprastai bauginančių balsu, taip kad bombardavimo aukose sukeliama dar didesnė baimė. Panašiai vokiečiai taipogi pradėjo savo pikraivomio bombonešius aprūpinti sirenomis. Kol bombonešis normaliai skrenda, sirenos tyli, bet tuo momentu, kai jis pradeda leistis žemyn numesti bombą, sirenos pradeda kaukti, siekdamos tuo apkvaishinti vietovės gyventojus ir gynėjus.

Darbininkai Gyvena Vištų ir Kiaulių Būdose Bei Garažuose

PARRY SOUND, Ont. — Vištų ir kiaulių būdos ir garažai čionai paversti gyvenamais, kuriuose gyvena prie kariškų darbų dirbą darbininkai ir jų šeimynos, pareiškę C. C. Johnson, Parry Sound majoras.

Is priežasties kariškų darbų, čia žmonių skaičius padvigubėjo. Gyvenamų namų ir garažų rėdžia pakilo labai aukštai. Už garažus reikia mokėti po \$15.00 į mėnesį. Majoras sako, kad daug namų pastatyta, bet jie labai pigūs, nuo \$250 iki \$500 vertės, todėl juose nėra nei reikalingiausių dalykų, o tik lenų sienos, be lubų (tik su stogu). Tą patvirtino ir E. J. Vincent, vienas iš Parry Sound reikalingininkų, pažymėdamas, kad daugelis garažų buvo paversta į gyvenamus namus. Už nekuriuos garažus esą mokama po \$18.00 į mėnesį.

V. LACIS Vertė J. Skudris

VĒLIAVOS ŠVENTĒ

(Iš romano Žvejo Sūnus)

(Pabaiga)

— O ką tu pats darai? — rėkė Pluta. — Tu Rygoje nusiperki deguto ir čia pardavinėjai dvigubai brangiau. Taip tu darai. Manai, kad aš nežinau? Žinoma, neuoostabu, kad tu gali išmokslinti savo vaikus ir statyti naujus namus. Jeigu kuria preke gali uždirbti šimtą mušimčių, tai galima gyventi neblogai.

Banderis labai perpyko. Tuo degutu Plutos buvo labai gerai pataikyta.

— Neuzkabinėk tu mano vaikų, kaip aš tavųjų neuzkabinėjau! — Banderis iš pykčio beveik užkimo. — Aš juos galiu mokyti, nes jie yra to verti, o tu savo kapitalus gali prarūti, čia ne mano dalykas. Bet ką tu darai, tu, tu nešvarumų statinė? Kiek nuošimčių tu uždirbi iš mūsų laišų? Acha, manai, mes nežinome? Iš mūsų tu jas nusiperki už penkisdešimt santimų svarą, o žiemą parduodi tą patį svarą už keturis latus. Pagalvok tik. Aštuonis kartus daugiau! Kur tai matyta? Dabar mes jam atiduodame visą savo vasaros žūklę už duonos rieškę, bet žiemą einame maldauti, kad jis mums paskolintų kelis latus nuo bado apsiginti. Bet žiūrėk, jis čia dar dedasi dideliu geradėju, įsakinėja ir ima pasizadėjimus, kad nei viena laišaš nebus kitam parduodama. Mėšlo vežimas koks, dar jis neturi gėdos čia taip daug kalbėti!

Lyg pritarimo ieškodamas, Banderis dairėsi į aplinkinius žvejus. Bet tokia kalba tarp aukštų ponų buvo nelabai pritaikyta, nors visi buvo gerokai įkaušę ir į smulkmenas nekėreipė dėmesio. Banderis be reikalo dairėsi — niekas neišdrso jam pritarti. Daugeliū vekselio terminas greitai artinosi — su Pluta negalėjo susipykti. Banderis buvo lyg pagalbos šaukiančio balsas dykumoje. Iš savo kaimynų jis tikėjosi daugiau drąsos.

— Vis tiek, kaip sau norite . . . — tarė jis nepatenkintas, — bet iš manęs Pluta negaus nei vienos laišios, — tai jis turi įsidėmėti . . .

Tuo metu iš kito stalo galo, Plutą puolė naujas priešas. Tai buvo Oskaro motinos brolis Krauklis iš Pudumo kaimo. Pluta pernai Krauklį buvo išėdęs iš įgulos ir ten įsodinęs vieną savo žmogų. Jis visur mokėjo įlįsti.

— O kur aš turiu dingti? — rėkė Krauklis. — Aš čia užaugau ir visą amžių tą darbą dirbau! Dvylįk metų aš toje guloje dirbau, štai, vieną dieną ateina šis mėšlo vežimas, kaip Banderis visai teisingai jį pavadino, ir išmeta mane iš šalandos. Sako, eik, iš kur atėjai! Kur čia teisybė? Ar tai turi daryti doras pirklys, kuris nori su žvejais sugyventi? Tfi! Gėda!

Net ašaros sužibdo Krauklio akyse, taip labai jis buvo susijaudinęs dėl savo nelaimės. Pluta sėdėjo, lyg skalikų užguitas šernas. Visi jį puolė, visi priekiaštavo. Pagaliau, jis nedrąsiai suurzgė:

— Kas tau neleidia prisidėti prie kitos įgulos? Įsitaisyk pats savo šalandą ir dirbk vienas su savo vyrais. Dėl manęs, gali dirbti, kur ir kaip tu patinka. Aš niekur pats nelendu, bet kai tavo šturmanas Rumbainis pats man pasiūlė vietą, — aš juk negalėjau atsakyti.

— Kiek Rumbainis tau skolingas? — gėlė Krauklis.

— Skola čia nieko nereiškia . . .

— Ir kaip dar! Kuris čia tavęs nepažįsta? Kuris nežino, kad tu moki prisislurbti kaip sraugė prie grybo.

Taip jie ginčijosi, — vienas įniršęs puolė, kitas nenoromis gynėsi. Oskaras viską girdėjo. Jis klausėsi Krauklio ir Banderio žo-

džių, stebėjo ir jautė, kokia tvanki atmosfera čia darėsi. Visi buvo nuskriausti. Plutos svoris nežmoniškai spaudė visą pajūrį, visi kaimai jautė jo akiplėšiškumą. Oskarui rodėsi, kad čia reikia tik pradėti, tarti žodį, — ir visi sutiktų pavartyti tokius Plutos ir kitus skriaudėjus. Bet po valandėlės jis jau pastebėjo, kaip Liepniekas gerinosi prie Plutos ir prašė, kad prateštų vekselio terminą, — dabar kaip tik neturjis pinigų. Pluta, žinoma, noriai leidosi priprašomas, jis žinojo, kad visa rudens žūklė dar priešaky.

Oskaro drąsa žlugo. Šie žmonės buvo per daug susipainioję voro Plutos tinkluose. Skolų grandinės veržė kojas ir rankas, ir jie negalėjo laisvai judėti. Vien tik Banderis išdrįso atšiepti dantis, nes jis buvo nepriklausomas.

Pavakare viceministras išvažiavo: jis negalėjo laukti pabaigos, nes turėjo atsilankyti ir kitose vietose. Aukštesnysis valdininkas liko. Jis kaip tik dabar turėjo atostogų ir, be to, Pluta siūlėsi jį į Rygą nuvežti savo "Gauriu." Šis valdininkas pats buvo kilęs iš pajūrio, ir žvejai jį laikė savu žmogum ir savo reikalų gynėju sostinėje. Jo buvo neblogi santykiai su seimo atstovais ir kitais vyriausybės sluoksniais. Vieną kartą jis viešai buvo pasakęs, kad iš užsienio įvežamiems tinklams reikėtų panaikinti muitą. Šiandien jis turėjo progos pasirodyti liaudžiai. Ilgai jis ginčijosi su gydytoju ir mokytoju Akmentiniu. Jie turėjo savas, valdininko manymu, neteisingas pažiūras į vyriausybės politiką. Valdininkas mokėjo taip gynyčias, kad, pagaliau, visi turėjo su juo sutikti, ir niekas ant jo nepyko. Jis lėjo ir į didžiąją salę, tačiau čia nebebuvo jokios tvarkos.

Indrikis Uosis jau buvo susikirtęs su pudumiečių šturmanu ir kvietė į kiemą apsisukaityti; salės kampuose žmonės įsiskarščiaje ginčijosi, moterys apkalbinėjo savo kaimynes ir peikė jaunąją kartą. Kai kurie vyrai buvo pritrūkę degtinės ir rinkosi prie moterų, — juk jos savo dalies vis tiek negalėjo išgerti. Silpnesnieji pamėlynavę ir išbėlė sėdėjo kampuose ir svajingomis akimis žiūrėjo į savo apventus švarkus. Tvarikdariai elgėsi taip, kad juos pačius reikėjo raginti laikytis tvarkos. Niekas ir nepastebėjo,

kaip greitai bėgo laikas. Viduje darėsi vis tamsiau, ir kartu su tuo vis labiau pradėjo triuksmauti. Daugelis šeimos tėvų, visą savaitę išvargę jūroje, dabar, savo rudas galvas padėjo į žmonių glėbius, knarkdami išsėjosi.

Prasidėjo šokiai. Pradžioje, aukštajam valdininkui su poniu Vimbiene vadovaujant, šoko polonėza. Po to senesniosios kartos malonumui grojo kadrilių.

Pagaliam, Rygos svečiams buvo laikas važiuoti namo, — jie nebuvo pasiruošę čia nakvoti. Orkestras aukštus svečius išleido su maršu, ir būrys žvejų ir draugijos valdybos narių juos išlydėjo į pajūrį. Vėjas pūtė dar stipriau negu iš ryto, ir bangos buvo labai aukštos — tokiu laiku leistas į jūrą buvo ne juokai. Robertas Klevas stengėsi prikabėti aukštąjį valdininką, kad šis palauktų rytojaus dienos. Galimas dalykas, kad per naktį šiaurys vėjas nustos, o rytoj Banderis jį galėsiaš nuvežti iki Rygos. Bet tai buvo tuščios Roberto pastangos.

— Mano labai geri viduriai, aš niekuomet nesergu jūros liga, — juokavo valdininkas.

"Gaurys" stovėjo už pirmosios sėklumos. Ten dabar griuvo aukštos bangos ir tryško baltų putų purslai.

— Kaip mes prieisime prie valtys? — paklausė valdininkas.

— Mes jus nunešime! — atsiliepė senis Klevas. Jis tuoju nusiavė kojas ir paraitė kelnes. Tai buvo jo išieginiai drabužiai.

Uosis darė taip pat. Girti jie patys vos vos laikėsi ant kojų. Dabar jie prisilenkė ir svečiams leido užsiriti ant kupros. Uosis pasiėmė valdininką, o Plutą turėjo nešti Klevas. Jis turėjo gerokai susikaupti po nepaprasto Plutos kūno svoriu. Lėtai ir atsargiai jie nešė savo gyvas naštas. Tai buvo labai didelė garbė.

Prie pirmos sėklumos juos pasitiko didelė banga. Valdininkas, norėdamas išsisaugoti vandens purslų, staigiai atmetė galvą. Uosis neteko lygsvaros ir aukštelininkas, su visa savo brangiąja našta, dingo vandenyje. Springdami jie srėbė sūrų jūros vandenį ir pasileido vienas nuo kito. Dar jie nesuspėjo atsikelti, kai grėta jų pakilo aukštas vandens

stulpas, — ten krito Klevas su Pluta. Jų kritimas vyrai kur kas svaresnis, nes abu buvo nemenki vyrai.

Valdininkas labai išsėidė. Jis grasino šios kiaulystės nepamiršti.

— Ar jūs galite man sumokėti už mano vizitinį kostiumą! — rėkė jis. — Jis man kaštavo keturis šimtus litų! O kas dabar iš jo liko? Kaip gali išdrįsti kitą nešti, jei pats negali paeiti! . . .

Rūgdomi jie brido toliau. Abu žvejai galvas nuleidę, ėjo paskui ponus ir padėjo jiems įsiroglinti į valtį.

— Prašome nepykti . . . — Uosis ramino valdininką. — Juk tai atsitiko netyčia.

— To betriuko, kad būtute padarę tyčia! — atsōvė valdininkas. Jis buvo sušalęs ir drebėjo, kol Plutos samdinys šildė motorą. Po to abu peršlapę ponai iširsausė arčiau prie motoro, kur buvo šilčiau.

Po tokio nemalonaus įvykio likusieji Rygos svečiai nebeišdriso leistas nešami, ir juos prie motorlaivio nuvežė valtims.

Robertas pyko ant tėvo.

— Kokią garbę dabar užsidirbote? — praeidamas sušnibždėjo jis. — Žmonės turės ko pasijuokti.

Motorinė valtis nuvažiavo. Iki sutemų ji turėjo pasiekti Rygą. Pakrantėje likusieji ilgai žiūrėjo, kaip valtis kartkartėmis dingdavo iš žiūrovų akių, suposi bangose. Per įlanką plėvėsavo vėjo sudraskyta debesų skudurai.

Abu šlapi nusikaltėliai liūdnai pažiūrėjo vienas į kitą.

— Tenka eiti namo prasidžiovinti . . . — O iš baliaus nieko . . .

— Jūs man sumokėti už mano vizitinį kostiumą! — rėkė jis. — Jis man kaštavo keturis šimtus litų! O kas dabar iš jo liko? Kaip gali išdrįsti kitą nešti, jei pats negali paeiti! . . .

Rūgdomi jie brido toliau. Abu žvejai galvas nuleidę, ėjo paskui ponus ir padėjo jiems įsiroglinti į valtį.

— Prašome nepykti . . . — Uosis ramino valdininką. — Juk tai atsitiko netyčia.

— To betriuko, kad būtute padarę tyčia! — atsōvė valdininkas. Jis buvo sušalęs ir drebėjo, kol Plutos samdinys šildė motorą. Po to abu peršlapę ponai iširsausė arčiau prie motoro, kur buvo šilčiau.

Po tokio nemalonaus įvykio likusieji Rygos svečiai nebeišdriso leistas nešami, ir juos prie motorlaivio nuvežė valtims.

Robertas pyko ant tėvo.

— Kokią garbę dabar užsidirbote? — praeidamas sušnibždėjo jis. — Žmonės turės ko pasijuokti.

Motorinė valtis nuvažiavo. Iki sutemų ji turėjo pasiekti Rygą. Pakrantėje likusieji ilgai žiūrėjo, kaip valtis kartkartėmis dingdavo iš žiūrovų akių, suposi bangose. Per įlanką plėvėsavo vėjo sudraskyta debesų skudurai.

Abu šlapi nusikaltėliai liūdnai pažiūrėjo vienas į kitą.

— Tenka eiti namo prasidžiovinti . . . — O iš baliaus nieko . . .

Su visais tvarkdarių ženklais prie krūtinų, paraitytomis kelnėmis, batais rankose nešini, jie pradėjo žingsniuoti į Zvynų kaimo pusę. Pavėjui jie dar girdėjo dūdų garsus ir būgno dundėjimą.

Lietuvoje

MILŽINIŠKU MAŠTABU DARBAR VEDAMI VIEŠIEJI DARBAI TEIKIA KRĄSTUI VISOKERIOPA NAUDA

Kaunas. — Nedarbas Lietuvos Tarybų Socialistinėje Respublikoje naujose sąlygose bėra tik laikinas reiškinys, tačiau iki Lietuvos TSR ūkis pilnai įsileis į visos SSRS ūkį ir visi energijos ištekčiai bus įtraukti į bendrą planą socialistiniam ūkiui ūgdyti, kovai su nedarbu tenka imtis ypatingų priemonių.

Šį pavasarį, metų pradžioje, smetoninės sistemos surinktais daviniais krašte tebuvo numatyta vos keli tūkstančiai bedarbių ir dėlto buvo sudarytas nedidelis viešųjų darbų fondas. Tačiau po birželio 15 dienos, visiems suvaržymams išnykus, ir pravedus darbu neapribintų registraciją, buvo rasta, kad labai dideli tautos energijos ištekčiai buvusioji sistema buvo laikomi užšlopinti ir neišnaudoti kūrybiniam darbui.

Darbo ministerija kreipdama rimčiausio dėmesio kovai su nedarbu ir visiems darbo žmonėms suteikti pragyvenimo galimumą, išnaudoti visas laisvas rankas, laisvą energiją Respublikos kūrybiniam darbui, per trumpą laiką keleriojai išplėtė visur vykdomus viešuosius darbus ir per apskrčių valdybas, per miestų savivaldybes bei kitas žinybas pradėjo vykdyti naujus stambius darbus, prie kurių šiandien rado darbo 23,000 žmonių, tuo tarpu kai birželio mėnesį prie viešųjų darbų tedirbo iš viso apie 5,000 žmonių.

Darbo ministerija paruošė naują viešųjų darbų planą, pagal kurį Ministerijų Taryba viešiesiems darbams vykdyti paskyrė 23 milijonus litų. Pagal planą vydomi: plentų statybos darbai, akmens paruošimas, vieškelių taisymas, tiltų statyba. Pridedama prie mokyklų statybos, ligoninių ir žymiai remiama darbininkų butų statyba.

Paskirta lėšų Turiškiio hidroelektrinės įėjainės statybai ir nemaža lėšų miestų tvarkymo darbams. Pagal viešųjų darbų planą šiemet statomi šie plentai: Biržai-Panevėžys, Biržai-Germainiški, Vabalinkai-Panevėžys, Biržai-Pasvalys, Kėdainiai-Panevėžys, Kėdainiai-Siauliai, Trikiškiai-Seda, Marijampolė-Prienai, Palanga-Kretinga, Tauragė-Silalė, Sakiai-Kiduliai, Šiauliai-Kuršėnai, Švenčionėliai-Kaltinėnai, Zarasai-Turmantas, Zarasai-Atazavė, Zarasai-Pasmalvė, Panevėžys-Raguva ir Kaunas-Vilniaus estrada.

Plentams ir autostradai statyti viešųjų darbų plane numatyta per 2,922,000 litų, viešeliams tiesinti ir aprūpinti tvirtais tiltais — per 2,172,000 litų, prie darbininkų butų statybos Kaune ir kituose svarbesniuose centruose — tris milijonus litų, o jei tai statybai pakaks techninio personalo ir medžiagos, tai butų statybai numatoma paskirti dar žymias lėšas. Pagal planą skiriamos stambios sumos visiems apskrčių miestams iki 100 ir 200 tūkstančių litų, o kitiems dar daugiau, pav. Raseinių apskrčiai 432,000 litų, Zarasų — 759,050 litų, Panevėžio — 921,000 lt., Šiaulių — 1,039,000 lt., Marijampolės — 290,400 lt., Ukmergės — 270,000 lt., Vilniaus — 487,260 lt. ir Vilniaus miestui — 6,895,000 lt., Kauno apskr. — 517,000 lt. ir Kauno miestui 3,208,000 lt. ir t.t.

Visi tie darbai, kuriems valstybė paskyrė labai žymias pinigų sumas, suteiks plačioms darbo masėms pragyvenimo šaltinį ir prisidės prie Respublikos ekonominės pusiausvyros išlaikymo ir krašto kultūrinio, nes plane numatyti darbai realūs, naudingi ir būtini.

VILNIUJE VEIKIA APIE 2,700 PREKYBOS ĮMONIŲ

Vilnius. — Vilniuje vyksta socialistinė kūryba ne tik žemės reformos, bet ir prekybos bei pramonės įmonių nacionalizavimo pavidalu. Neseniai įkurta Vilniaus Pramonės Ministerijos atstovybė, kuri rūpinasi visų pramonės įmonių žaliava, kreditais ir t.t.

Vilniuje yra devynios lėptiuvės. Kai kurios lėptiuvės jau yra gavusios paramą mišku. Jos pradeda darbą pilnu tempu. Stengiamasi išjudinti ir kitas lėptiuvės, kad jos galėtų duoti darbo kuo didesniai darbininkų skaičiui.

Iš viso Vilniuje veikia apie 2,700 prekybos įmonių, iš kurių yra apie 450 pirmos ir antros rūšies. Šių įmonių metinė apyvarta 1939 m. siekė ligi 150 milijonų litų.

Nekurios Dvarų Sodybos Paskirtos Visuomenei

Kaunas. — Valstybinė žemės ūkio komisija, turėdama tikslą išlaikyti liaudies ir valstybės labui buvusių dvarų trobesius su parkais ir sodais, kad būtų galima juose įsteigti ligonines, ambulatorijas, mokyklas, bibliotekas, poilsio namus, o taip pat žemės ūkio mašinų bei įrankių naudojimo punktus ir kitas kultūrinės įstaigas, skirtas pirmoje eilėje kaimo reikalams, nutarė buvusias dvarų sodybas, kuriose yra geri trobesiai, parkai ir sodai, palikti valstybės žinioje aukščiau minėtiems tikslams.

Dvarų smulkus inventoričius: plūgai, akėčios ir kt., o taip pat sėklinę medžiagą ir pan., bus perduodama gavusiems žemės valstiečiams-bežemiams ir mažžemiams.

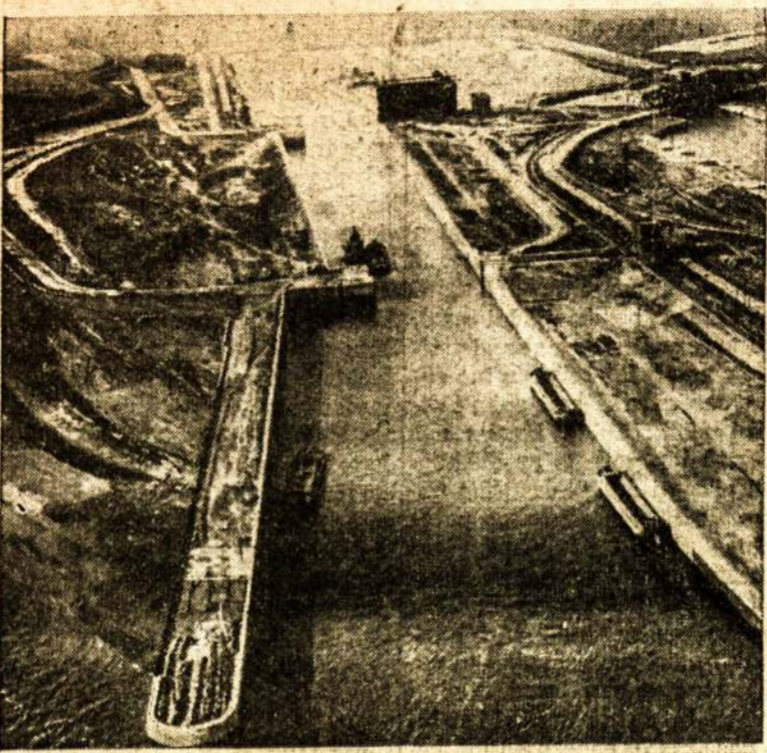
CIVILIS METRIKACIJOS ĮSTATYMAS VEIKIA NUO

Kaunas. — Nuo š. m. rugpjūčio 15 d. visoje Lietuvoje pradeda veikti Vyriausybės paskelbtas Santuokos ir Metrikacijos įstatymas. Ta proga "Darbo Lietuva" str. "Dar vienai spekuliacijai padarytas galas" rašo:

Tarybų Lietuvos vyriausybės paskelbtasis santuokos ir metrikacijos įstatymas, kuris pradės veikti nuo 1940 m. rugp. 15 d., užkerta kelią visokiausiam šeimų ardymui iš dvasininkų pusės, ištraukia piliečius iš "dūšių kontrolierių" rankų ir, kas svarbiausia, griežtai nustato sutuoktinių teises ir pareigas, kurias visų labiausiai prisidės prie šeimų padėties sustvirtinimo.

Visokie ištvirtikėliai ir ištvirtikėliai nebegalės taip siausti ir savo iškraipytą prigimtį be jokios atsakomybės ardyti santuokos gyvenimą. Naujasis santuokos ir metrikacijos įstatymas jokiū būdu nepažeidžia kieno nors religinių jausmų ar įsitikinimų, nes sutuokėjas civiliai gali paskiau eiti pas dvasininką ir ten priimti religinę santuoką. Bet jokiū būdu besituokiantieji arba dvasininkai neturi teisės atlikti sutuokimą pirmą, negu jas atlieka civilinė instancija. Už tai bus griežtai baudžiamas ir dvasininkas ir sutuokiamieji. Dabar padarytas galas tai milžiniškai neteisybei, kuri buvo daroma piliečiams, neleidžiant jiems civiliai tuoktis ir esant būtinam reikalui — skirtis.

Liaudies Vyriausybė pastatė dar vieną galingą stulpą piliečių teisėms apsaugoti ir likvidavimą anachronizmą, kuris ne tik mums nešė milžinišką žalą, bet

GRAŽI UŽTVARA, skirianti Brėmeną nuo jūrų, kurią Anglijos orlaiviai išbombardavo.

Lietuvos T. Mooney

Kauno gatvėse pasirodė iki šiol nematyti žmonės. Jų galvos trumpai kirptos, veidai sumenkę, su perankstytomis raukšlėmis. Tai buvo smetoninio režimo aukos, liaudies kankiniai, neseniai laisvę atgavę. Jų tarpe ryškiai išsiskiria stambi, pingta figūra su pražūusia galva. To žmogaus žingsniai lėti ir atsargūs, užkabintas jis atsako ne tuoj, bet kiek pagalvojęs. Priėjęs prie kioko pirkti papirosų, jis skaito centus kažkaip nerangiai, lyg pirmą kartą pinigą matydams.

Tiesą kalbant, jis tikrai pirmąsyk turi savo rankose lietuvišką litą. Ir visą Lietuvos neklaikusybę jis pirmą kartą mato. Kas jis toksai ir iš kur? Tai Pranas Zybertas, atsėdėjęs Lietuvos plutokratų kalėjime 20 (dvidešimt) metų (be trijų mėnesių).

Mes esame skaitę knygoje, jog caro kalėjimuose žmonės irgi sėdėjo po 20 metų. Mus šurpas sukrėsdavo, bet mes labai nesistebėjom, nes carizmas tam ir buvo carizmas, kad liaudį kankintų. Be to, jis viešpatavo šimtmečius.

Lietuviškai gi buržuazijai vos

20 metų amžiaus. Išėina, jina! nuo savo topšio jau mokėjo parodyti žiaurumą ir kerštingumą neblogiau už carą.

Dr. P. Zybertas buvo suimtas 1920 metais. Tuomet armijos teismas nubaudė jį mirties bausme. Jį kaltino komunistiniu veikimu, ir todėl pasigalėjimo nebuvo. Negana to, būdėliai geidė šį žmogų ne tik nužudyti, bet ir pažeminti: jam buvo sufabrikuota dar viena byla, esą jis dvarininką Pšerdeckį peršovęs. Nors tas pats dvarininkas teisme palidėjo, kad minimame užpuolime Zybertas nedalyvavo, nors buvo liudininkų, mačiusių jį užpuolimo metu kitur — vistiek dr. P. Zybertas buvo antrą sykį miriop pasmerktas! Teismas rėmė vieno provokatoriaus Igno Songailos (dabar "gyvenančio Šiaulių apskr. Kuršėnų valsč. Romučių kaim.) parodymais.

Teismo pirmininkas sakė, kad jokių parodymų ir nereikalinga — užtenka to, kad P. Zybertas komunistas. Taigi "teisungumas" buvo vien kerštu paremtas.

Dr. P. Zybertas padavė kasacijos skundą, kas žymiai užtęsė sprendimo įvykdymą, o 1922 m. amnestija pakeitė mirties sprendimą amžinu kalėjimu. Išėina, liaudies engėjai ruošėsi amžinai viešpatuoti, jie nerado mažiausio reikalo bent kartą pritaikyti kokią nors amnestiją.

Slinko metai po metų, gimė, augo ir subrendo nauja karta, pasaulio kapitalizmas, vos išėjęs iš karo katastrofos, pergyneno savo stabilizacijos laikotarpį, ekonominę krizę ir vėl kreto visuotinių skerdynių bedugnę; Lietuvos engėjai išaugo, paseno ir supuvo, vienoj šeštoj pasaulio dalygymė ir išbujojo socializmas, — o draugas P. Zybertas be keturių sienų, be dangaus sklypelio pro surūdijusias grotas, be sargo uniformos nieko daugiau nematė. . . . Jis, kaip Amerikos darbininkų vadąs Tommas Mooney, kentė ir laukė. Nei jis pataikavo, nei maldavo savo budelių — jis beveik mirė kalėjime, negu nusizeminti.

— Iš kur tiek jėgų ėmei? — klausiu sutikęs draugą Praną. Jis žvelgia man akysna ir kiek palaukes atsako: — Iš įsitikinimo, kad teisus

Perėmimo metu darbininkai dirbo su didžiausiu atsidėjimu ir sąžiningumu.

MINISTERIO ĮSAKYMU ATPIGINTI MEDVILNINIAI SIŪLAI

Kaunas. — Anksčiau medvilniniai siūlai buvo importuojami daugiausia iš Anglijos, Belgijos ir Olandijos. Prasidėjus karui, medvilninių siūlų kainos užsienio rinkoje žymiai pakilusios, taip pat buvo žymiai pabrangęs apdraudimas ir vežma, todėl medvilninių siūlų kainos smarkiai pakilusios ir Lietuvoje.

Dabartiniu laiku medvilniniai siūlai yra importuojami iš kitų valstybių, o daugiausia iš Sovietų. Kadangi medvilniniai siūlai yra daugiausia perkama prekė ūkininkų, todėl Finansų ministeris kaip plačiai vartojamą prekę medvilninių siūlų kainas sumažino dviem-keturiais litais vienam ryšuliui.

esu. Tikėjau, jog liaudies laimės . . . — Ir neapsirikai. — Kaip matai, — žyposi draugas. — Daug, trubūt, kalėjimuose kruopų teko suvalgyti? — Paskęstų jose visi mano kankintojai . . . Ir draugas Pranas užsimastė. — Gal vedei kalėjimiškų bausmių statistiką? — pertraukiau tylą.

Draugas kiek pagalvojęs: — Vedžiau, bet paskui vėl skaičių pamečiau. Gal kada prisiminsiu, susikaupęs. Vis dėlto iš karcerio ir kitokių bausmių susidarytų ne mėnesiai, bet metai . . .

Daugiau Pranas nelinkęs tuo klausimu kalbėti. Jis ima pasakoti, kaip širdingai sutiko politinius kalinius Šiaulių darbininkai ir visuomenė:

— Sunku man visą tai dabar papasakoti, nes labai jaudinuos.

Po to, dr. Zybertas nuvyko į savo tėviškę Kuršėnus (Šiaulių aps.).

— Tenai taip pat buvo iškilmės: Susirinko Kuršėnų visuomenė, atvyko Pavėnio cukraus fabriko darbininkai, atėjo apylinkės valstiečiai. Seniai verkia, mane pamatę, kaip vaikai. Aš net gousti ir gėdinti juos pradėjau.

— Iš džiaugsmo, — pastebėjau aš.

— Gal būt. Kiti būvę mano pažįstami lyg teisiniai: "Zinai, Praneli, kai tave nuteisė miriop, mes nusigandom . . . Dabar dirbsime iš visų jėgų tą darbą, už kurį tu kentėjai . . ."

Nenorėdamas per daug varginti savo bendrkalbio aš dar paklausiau: ką galvoji, ką ketini, drauge?

Jis vėl atsuko savo giliai išvagotą veidą ir ramias akis: — Galvoju dirbti ir dirbti, kiek tik pajėgsiu. Juk naujas gyvenimas prasideda . . .

— Tu privalai pirma pasilsėti, drauge, jaugti gyvenimą.

Pranas nusišypsojo: — Manai, drauge, aš esu taip pavargęs ar susenęs. Juk man tik 44 metai.

A. Maginskis

Visi Lietuviai Bendromis Jėgomis Kurs Savo Rytojų

Straipsnyje "Dabar visi lietuviai kartu kurs savo rytojų," VI. Viljamas "Darbo Lietuvoje" rašo: Tarp visos Lietuvos TSR didžiųjų įvykių tenka itin pabrėžti ir išskirti tą džiaugsmingą ir labai reikšmingą faktą, kad į Lietuvos TSR kūrą grįžta: Vydžių, Švenčionių, Astrauco, Varanavo, Rodūnės Lietuvos TSR kūrą grįžta. Zeligovskio, Pilsudskio ir kitų Lenkijos satrapų saualė buvo atplėsta nuo Lietuvos Vilniaus ir didelė dalis etnografinės Lietuvos. Ten mūsų tautiečiai kentėjo buv. Lenkijos valdovų, dvarponių ir kitų eksploatatorių ir šovnistų šurprios priespaudos vargus. Buvo uždarinėjamos paskutinės lietuviškos mokyklos, organizacijos, lietuviai persekiojami ir kankinami dešimtimis metų. Po lenkiškos priespaudos letena kentėjo ne tik lietuviai, bet ir mūsų broliai gudai, ukrainiečiai ir kitos tautos.

Visai priešingas keliais buvo vedama didžiosios SSSR tautinė politika. Šiuo atžvilgiu SSSR tautinė politika yra gražiausias pavyzdys Europai ir visam pasauliui. Šią išmintingą politiką vedė SSSR vadovai ir lietuvių ir lietuvių ir kitų tautų atžvilgiu.

Jau 1920 m. liepos 12 d. tarp Lietuvos ir SSSR sutartis tai aiškiai parodė. 1939 m. spalio 10 d. sutartis tai dar kartą ryškiai patvirtino. Vilnius ir jo sritis su maždaug 6,700 kv. km. ir 480,000 gyventojų atiduota Lietuvai. Šis faktas, kuris anuomet daugelio lietuvių nebuvo pakankamai įvertintas, parodė kilniausį didžiojo Stalino ir SSSR vyriausybės poelgį ir lietuvių tautinių interesų supratimą. Tai buvo faktas, kokio istorija beveik nežino.

Dabar, kada Lietuvos Tarybų Socialistinė Respublika tapo priimta į garbingą SSSR tautų ir respublikų šeimą, atėjo be kitų ir ta džiaugsminga diena, kad į Lietuvos TSR kūrą grąžinamos

Vydžių, Adutiškių, Švenčionių, Astrauco, Varanavo, Rodūnės sritys. Tų sričių lietuviai dabar kurs šviesesnį rytojų kartu su mumis. Išskentėje caristinės Rusijos ir buržuazinės Lenkijos priespauda, vėl laisvi grįžta prie mūsų. Pasibaigė jų kančios dėl lietuviško žodžio laisvės, kuris šimtmečiais jiems buvo užčiauptas. Mes džiaugsmingai juos sveikiname ir kviečiame į bendrą Kiek lietuvių gyventojų ir koks teritorinis plotas bus suvienytas su Lietuvos Respublika, tuo tarpu sunku pasakyti, nes siena tarp Lietuvos ir Gudijos respublikų dar nenustatyta, o grąžinami tik svarbiausi punktai. Tačiau jau aiškėja, kad mes atgausim Vydžių, Švenčionių, Daugeliškių, Melagėnų, Tverėčiaus, Adutiškių ir gretimų sričių lietuvius. Iš buv. prie Lenkijos Vilniaus aps. Gervėčių, Varėnų, Astrauco ir kt. gretimų sričių lietuvius. Iš Lydos apskr. Varanavo, Benekainių, Rodūnės lietuviškas sritis. Greičiausiai prie Lietuvos grįš Marcininkai, Ratnyčia. Tai ir bus tos sritys, kuriose lietuviai nuo seno gyveno ir gyvena ir tai kompaktinės masės.

Jų, žinoma, didžiausias troškimas turėti laisvą lietuvišką žodį, lietuviškas mokyklas. Lietuviški bus prie Lietuvos TSR priiskirti ir tvirtai tikime, kad čia bus pravesta teisinga riba. Žinodami galutinas sienas, galėsime pilniau apibūdinti tas lietuviškas sritis. Čia reikia pabrėžti tą reikšmingą faktą, kad šių lietuviškų sričių prie Lietuvos TSR priskyrimas buvo Vyr. SSSR Taryboje pasiūlytas mūsų brolių gudų. Iš to plaukia mūsų karščiausia padėka Vyr. Tarybai ir broliams gudams. Mes įjome į artimą kontaktą su visomis SS SR tautomis, bet ilga mūsų su gudais kaimynystė dabar itin turi pasireikšti gražiausiu bendradarbiavimu ir draugyste.

ŽMONIŲ ATRANKOS REIKALU

Petras Cvirka

Priespaudos, smurto ir teroro režimas, nukreiptas prieš Lietuvos liaudį, prieš jos teises — pašalintas. Kardas, kuriuo smetoniškoji plutokratija kapojo geriausiems Lietuvos kovotojams už laisvę galvas, pateko į liudies rankas. Dabar tas kardas pakabio ties visų liaudies priešų galvomis.

Nuo dabar žmonių išnaudotojų, nuo visokio plauko smetonininkų, valstybės aparatas turi būt valomas visu stropumu ir apdairumu. Nors sunku per trumpą laiką iššluoti per keltošik metų Smetonos kolekcionuotą karjeristų, vagių, kyšininkų ir pikčiausių žandarmų gaują, tačiau valstybės aparato apvalymo procesas turi nesustodamas eiti platyn ir gilyn. Į smetoninę valdancią tautininkų partiją buvo suplaukusios visos visuomenės srutos, visi nesvarūs karjeriniai gaivalai. Ten rado šiltą prieglobstį visų politinių grupių perbėgėliai ir valkatos. Tauti-

ninkų "vado" principas parenkant žmones į atsakomingas valstybės vietas buvo toks: nesvarbu žmogaus sąžiningumas, jo moralė, gabumai, o svarbu, kad jis būtų paklusnus, aviniškas įrankis "vado" rankose ir mokėtų "prisitaikyti."

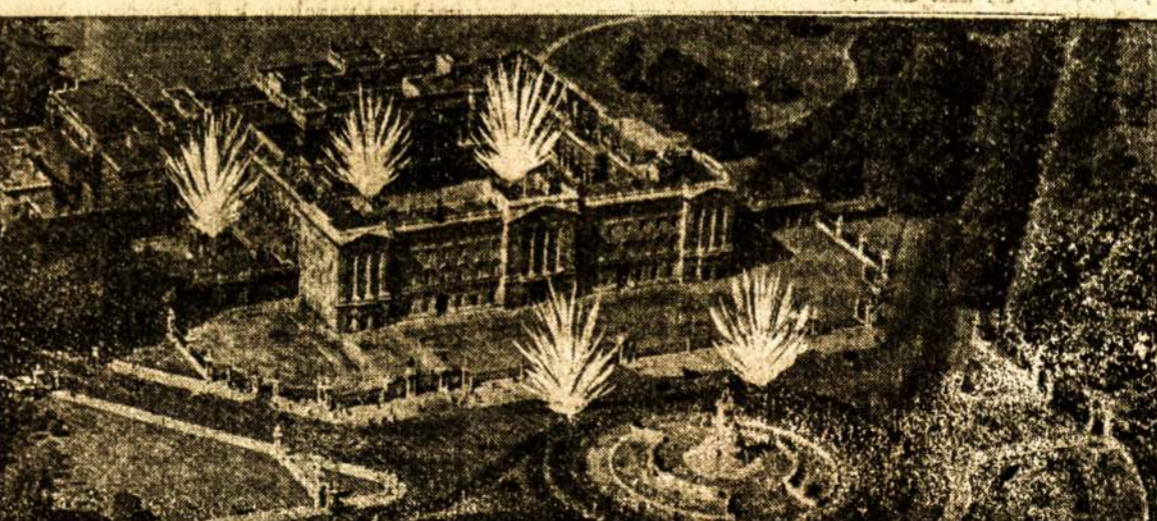
Kaip Smetona ir jo pakalikai žiūrėjo į žmonių atranką, į kadruų gyvai pailiustruos mažas pavyzdys. Šį pavasarį iš vienos gimnazijos už antiimperialistinio ejiarščio parašymą šv. ministerio Jokanto įsakymu buvo atleistas sąžiningas, darbštus lituanistas — literatas. Nei mokinių, nei tėvų komiteto, pagaliau, nei atskirų piliečių prašymai ir kreipimasis į švietimo ministerį grąžinti mokytoją į vietą nieko nepadėjo. Mokytojas ir jo šeima buvo palikti likimo valiai. Nuėjus pas Smetoną L. Rašytojų deleguotiesiems "vadas" dezertyras kategoriškai atsakė mokytoją grąžinti į gimnaziją, pridurdamas: "Kiek man teko gir-

dėti, jūsų mokytojas X turi gabumų . . . o su gabumais žmogus ir taip nepražus!"

Iš šio pavyzdžio aiškiai matome, kad dargi gabūs, talentingi žmonės Smetonai buvo krislas akyje. Netgi į jaunosios kartos auklėtojų vietas jis buvo pasiryžęs susodinti menkus, paklusnius jaunalietuviškus korporantus ir davatkas. Mat pagal smetoniskąją žmonių atrankos pažiūrą "gabūs žmonės ir taip nepražus," o visoki bukapročiai, idijotai, gink Dieve, gali pražūti . . . O jei pastarieji pražus — kuo gi remis visas "vado" autoritetas ir režimas?!

Antrasis Smetonos žmonių atrankos dėsnis: kuo daugiau giminių. Tartum koks Romanovų ar Habsburgų ainis, Smetona stengėsi suburti aplink save visą ištikimųjų giminaičių dinastiją. Toji Smetonos "sosto" ierarchija šakojasi nuo aukštesnių iki pat pažemes per visokius Tubelius, Chadakauskus, Nasvyčius ir t.t. ir t.t. Dėdės ir dėdienės, žentai ir uošviai, svainiai ir broliai, seserys ir pusseserės, pradant pačiu dėde Antanu pirmuoju ir baigiant jo anūkais ir giminių giminėmis buvo susodinti į atsakomingas valstybės vietas engti ir išnaudoti Lietuvos liaudį.

Naujoji Lietuvos Liaudies vyriausybė šią visą Smetonos dinastiją privalo šluote iššluoti. Ir pirmasis uždavinys, su kuriuo susiduria Liaudies vyriausybė parenkant naujus žmones į atsakomingas valstybės vietas, reikalauja visapusiško apdairumo. Negalima ir neleistina nė vienu procentu naudotis smetoniškosios kadru atrankos dėsniais. Neturi būti vietos karjeristams, (Nukelta ant 5 puslapio)

ARTISTAS PARODO KURIOSE Anglijos karaliaus palocij vietose sprogo nazių numestos bombos. Kairioji bomba sprogo karališkoj koplyčioj, visai ją sugriaudama.

Prof. Albert Einstein Sako Nedora Slapstyti Po Neiširtas Paspaltis

Savitė laiko atgal įvykusioj mokslo, filozofijos ir religijos konferencijoj Amerikos Žydų Teologijos Seminarijoj New York'e buvo skaitomas profesorius Alberto Einsteino, garsojo mokslininko laiškas, kuriame jis patarė religiniams mokytojams atsistoti nuo asmeninio dievo doktrinos, tai yra nuo baimės ir vilties šaltinio, kuris praėityje telkė dvasiškiams labai didelę galią.

Dievai, sako profesorius Einstein, yra žmonių fantazijos tvariniai. "Dvasinės žmonijos evoliucijos jaunystėj," sako jis, "žmonių fantazija sutvėrė žmogaus vaizduotėj dievus, kurie, savo valios veikimu, galėję valdyti ar iki tam tikro laipsnio paveikti fenomenališką pasaulį. Žmogus stengėsi pakreipti jų veiksmus savo naudai pagalba magikos ir maldų. Idėja apie dievą religiniuose mokymuose dabartiniu metu yra išaukštinimas to seno supratimo apie dievus."

Einsteinas pastebėjo, kad niekas negali užginčyti, jog "idėja apie būvimą visagalio, teisingo ir nieširdingo asmeninio dievo sutelkia žmogui paguoda, pagalbą ir vadovybę," bet pridėjo, jog "yra didelis silpnumas susirišęs su ta idėja, kuris skaudžiai buvo jaučiamas nuo pat pradžios istorijos."

Jeigu dievas būtų visagalys, tuomet "kiekvienas atsitikimas, įskaitant kiekvieną žmogaus veikimą, kiekvieną žmogaus mintį, ir kiekvieną žmogaus jausmą ir aspiraciją, yra taipgi jo darbas."

"Ar galima tuomet laikyti žmones atsakomingsais už jų darbus ir mintis prieš visagalį būtybę?" pastatė jis klausimą.

"Bausdamas ar geru atsikomėdamas, jis, iki tam tikro laipsnio, teistų patsai save. Kaip tą galima suderinti su jo gerumu ir teisingumu?"

Vyriausia priežastis, del kurios šiandien mokslas nesutinka su religija, sako Einstein, glūdi "asmeninio dievo supratime."

"Doktrina apie asmeninio dievo veikimą ir natūralius atsitikimus niekad negali būti mokslo, tam tikrojo prasmės, sumušta," jis sako, "nes ta doktrina visuomet gali pasislėpti tose srityse, kur mokslas dar negalėjo savo kojos įkelti."

Bet jis pridėjo, kad "toks elgesis iš religijos atstovų pusės būtų ne tik niekam nevertu, o ir fatališku. Nes bile doktrina, kuri išlaiko ne šviesą, o tamsą, laikui bėgant nustos savo reikšmės žmonių."

Ant galo jis nurodė, kad dvasinė žmonių evoliucijai einant pirmyn darosi vis aiškiau ir aiškiau, kad religijos kelias yra ne baimės gyvenimo ar mirties, ar atkaim tikėjime, o siekime protinio žinojimo. Dvasiški, jis sako, turėtų tapti tos rūšies mokytojais.

Profesorius Alberto Einsteino aiškinimai skaudžiai palietė kunigiją. Tuoj visa eilė dvasiškių tėvų davė spaudai savo atsakymus, kuriuose jie nurodo, kad profesorius Einstein nors ir pagarsėjęs mokslininkas, bet mažai nuimanas apie religiją. Anglikonų bažnyčios kanauninkas T. Stannage Boyle pareiškė:

"Aš manau jam stokuoja krikščioniško supratimo, taipgi, aš manau, jog jis nekompetentiškas spręsti tą, kadangi jis ne toj atmosferoj. Jis apsilenkia su laisvos valios doktrina. Dievas galėję mus padaryti visapusiai gerais, kad mes negalėtume nusidėti, bet jis davė žmogui laisvą valią, taip sakant, teisę pasirinkti gerą ar blogą, o jeigu mes pasirenkame blogą, mes turime perkentėti pasekmes. Tai buvo Dievo valia duoti mums laisvą valią, daryti gerą ar blogą..."

Bet čia galima pridėti, kad tariamasis dievas, duodamas žmogui tokią valią, pasielgė labai nei-

šm intingai, nemieliaširdingai. Sutverti žmogų ir duoti jam valią, bet labai mažai išminties, kad jis darytų kvailiausių ir barbariškausių dalykus, tai visai neišmintingas darbas. Pažūrėkime kas dabar dedasi pasaulyje. Vokiečiai, pavyzdžiui, daužo Londoną, gražiausius jo pastatus, žudo visi nekaltus žmones. Tokių darbų visa istorija išmarginta. Jeigu tariamasis dievas būtų buvęs išmintingas, turėdamas galią būtų tokio žmogaus netvėręs. O jeigu ir būtų per klaidą sutvėręs, išmintingas būdamas neleistų daryti tokių baisių dalykų. Jeigu, pavyzdžiui, kurs nors tėvas matydams savo vaikus skerdžiantis vienas kitą, nieko nesakytų, tai žmonės ir valdžia pasmerktų jį kaip beprotį.

Man atrodo, kad profesorius Einstein yra teisingas, kuomet jis sako, kad dievai yra žmogaus darbas. Su laiku, per mokslą ir socialią išsiliuosavimą žmonės visus savo dievus sudėję į muziejus.

Ekskatalkas

Draugas S. Baryliuk Tragiškai Žuvo Po Traukinio Ratais

WINNIPEG, Man. — Tragedija įvyko kada draugas S. Baryliuk po keliolikos dienų darbo ant farmos laike javų suėmimo Portage La Prairie apylinkėj rugsėjo 5 dieną grįžo į Winnipegą pas savo šeimynėlę.

Kad sutauptyti vieną kitą dolerį šeimynos aprūpinimui, draugas S. Baryliuk Portage La Prairie mėgino pasigauti prekinį traukinį. Jis įsitvėręs traukinio norėjo užšokti, bet traukinys vėju per greitai, todėl jis nepajėgė išvengti žūties ir nukrito po ralais. Traukinio ratai nupiovė jam abiejais kojomis.

Laidotuvės įvyko rugsėjo 9 dieną Winnipege. Svetainėj, kur jo kūnas buvo pašarvotas, prisirinko daug žmonių. Jo žmonos verksmas ištraukė ašaras iš akių veik visiems.

Draugas Baryliuk buvo rusų tautos, 37 metų amžiaus. Savo laiku priklausė prie Maksimo Gorkio klubo ir buvo žinomas kaip lektorius ir choristas. Palko didžiausiam nuliudime tris mažamečius vaikučius, puslaid paliegusią žmoną ir didžiausį skaičių draugų.

Lai būna jam lengva šios šalies žemelė. Darbo žmonės ilgai jį atmins, o mes neturėtume užmiršti jo vaikučių ir žmonos.

Korespondentas

Nuo Redakcijos. — Draugo iškarpas iš laikraščių kiek seniau gavome. Ačiū. Jei kas yra įdomaus, atsiskite ir daugiau.

VALSTIEČIAI RODO PAVYZDĮ TAISYDAMI KELIUS

Kaunas. — Šakių apskrityje, nežiūrint to, kad valstiečiai turi daugybę skubių darbų laukuose, visi I ir II rūšies vieškeliai jau išlyginti ir sutaisyti. Valstiečiai suprasdami gerų kelių reikšmę ir neragdami kelius stropiai ir laiku pasistengė sutvarkyti. I rūšies vieškelis Šakiai-Jurbarkas keičiamas plentu.

Siuo metu vykdomi plentui statyti žemės darbai ir akmenų skaldymas. Plentui statyti akmenys vežami siauroju geležinkeliu iš Gelgaudiškio, o į Gelgaudiškį jie atgabenami iš Nemuno pakraščiu.

Drauge, Nelaukdamas Paraginkimo Atsinaujink Savo Liaudies Balso Prenumeratą.

ANGLIJOS KARALIUS SU KARALIENE ir ministeris pirmininkas Čiorčilis upžiūri tą dalį palocių, kuri buvo sudraskyta nazių bombų. Nuo to laiko, kai naziiai pradėjo bombarduoti karališkus palocius, ant palocių nukrito septynios bombos. Naziiai aiškina, kad karalius yra vyriausias kariuomenės viršininkas, todėl jo palociai yra militarinis dalykas.

Reakciniai Laikraščiai Ragina Atimti Iš Darbo Žmonių Balsavimo Teises

Globe and Mail, mainių milionieriaus organas, ir Toronto Evening Telegram pradėjo lenktynės už atėmimą balsavimo teisių tiems, kurie neturi namų ar kitų nuosavybių, o tik renduoja.

Globe and Mail sako, kad į miesto valdybą turi būti renkami tik tie, kurie moka mokesčius. Evening Telegram suranda, kad tokie argumentavimai nevykė. Girdi, klausimo pamatas reikia statyti ne tai, kas moka mokesčius, bet kas juos kontroliuoja ir išleidžia.

Evening Telegram editoriale rašo:

"Labai apgailestaujame, kad turime atimti Globe and Mail's įsikišimą kaip niekieno nerinkto trenininko į diskusijas klausime, ar nereikėtų namų savininkams turėti didesnę kontrolę ant savivaldybės išlaidų. Nei vienas laikraštis, kuris šiame klausime nemato nieko daugiau, kaip tik akademinį klausimą, kas moka mokesčius, ar rendauininkas, yra tinkamas tam dalykui risti. Branduoliu šiame dalyke yra, kas atsakomings už tuos mokesčius. Atsakymas gali būti tik vienas, tai yra, kad atsakomings gali būti tik savininkas, nes jeigu jis nori išlaikyti savo nuosavybę, jis turi mokėti mokesčius, nežiūrint to, ar jis gauna rendą, ar ne."

"Šis klausimas labai svarbus 56,989 savininkams, kurie užima savo nuosavus namus Toronte. Dauguma iš jų neturi kitos nuosavybės ir neturi jokios abejonės, kas moka mokesčius už jų nuosavybes. Pagal teisingumą, jie turėtų kontroliuoti savivaldybės išlaidas."

Girdi, kontroliuodami išlaidas, jie galėtų išvengti bereikalingų išlaidų, kas palengvintų jų būvį. Kad tos kontrolės pasiekti, reaktionieriai reikalauja atimti iš rendauininkų ne tik kandidatavimo teises, bet ir balsavimo teises.

Pažiūrėkim, kur dalykai atsidurtų, jeigu tokia tvarka būtų įvesta.

Savininkai, didieji savininkai, turį didesnes nuosavybes, prisidėję namų savininkais miesto reikalus taip pasuktų, kad darbo žmonės būtų visiškai užmiršti. Jie tuojaus sumažintų išlaidas visiems visuomeniniams reikalams, kaip apšvietai, sveikatai ir panašiai. Jie, iš kitos pusės, negalėtų didžiausių sumų tokiems dalykams, kurie naudingi turtingiesiems sluogsniams. Jie tuojau pravestų plačias alejas į turčių distriktus, kad būtų galima greičiau parlėkti namo. Jie išgalvotų daug kitų jiems reikalingų dalykų.

Svarbiausiu šiandien klausimu yra ne kas išlaidas kontroliuoja,

o žmonių gyvenimas. Mokesčių turi būti imama tiek, kiek reikia ūtikrinimui vidutinio visuomenės aptarnavimo, ir iš tų, kurie gali juos mokėti.

Varguomenės reikalai šiandien opiausi. O juos gali apginti tik varguomenės atstovai miesto valdyboj.

Iki šiol buvo pasidaruota ūtiktnai, kad darbo žmogui būtų sunku patekti į miesto valdybą. Tačiau to dar neužtenka. Jie nori atimti darbo žmonėms balsavimo teises, kad jie neturėtų jokio balso savivaldybės reikaluose.

Tokie užsimojimai prieš darbo žmonių teises yra ne kas kitas, kaip tik fašistinis blitzkriegas prieš demokratiją, ne vokiškų fašistų blitzkriegas, o vietinių fašistų.

Tai visai nesuderinama su demokratiniiais šūkiu, kuriuos tie laikraščiai svaido į visas puses.

Torontietis

"Svarbiausias komunistų laikraštis 'L'Humanite,' mašinėle rašytas ir mimeografuotas, yra skleidžiamas fabrikinėse vietose, ypač St. Denis priemiestyje, į šiaurius nuo Paryžiaus.

"Kasdien darosi ilgesnės eilės žmonių laukiančių pirkt maisto. Motinos, kurios turi po tris ar daugiau vaikų, nešios moterys ir seniai pirmiau prileidžiamai prie maisto.

"Trūksta drabužių, ypač didesniems vyrams, nes vokiečiai išpirko daugumą tokių drabužių.

"Vokiečių armijos komanda sakė amerikiečiams korespondentams, kad šią žiemą Francija nebauda, bet kai kur labai stigs maisto. Už tai vokiečiai kaltina Francijos valdžią, kad ji neapsižiūrėjus.

"Nėra galimybių privežti fabrikams kuro, ir tas ypač trukdo pramonės atgijimą.

"Nuo vokiečių iš šiaurinės Francijos buvo pabėgę apie 10 milijonų gyventojų į dar neužimtą Francijos dalį. Daugelis jų nesugrįžo, o tarp tų, kurie sugrįžo, yra radikalų, kurie kursto maištus."

Majoras Grisoni sakė, kad jo distrikte yra daug metalo, automobilų, orlaivų, muilo ir kvepalų fabriku, ir vokiečiai tuose fabrikuose nedirba sau karo reikmenų; bet vokiečiai paėmė daug tų fabriku ir taisy juose savo karo pabūklus.

Francūzai turi maitinti vokiečių armiją toje Francijos dalyje, kurią vokiečiai laiko užėmę.

NERIMAUJA 300,000 BEDARBŲ PARYŽIUJE

PARYŽIUS. — Vokiečių užimtoje Paryžiaus srityje yra 300 tūkstančių bedarbių, tai daugiau negu paprastai būdavo visoj Francijoj; ir kai kurie bedarbiai pradeda nerimauti ir bruzdėti. Taip kalbėjo Andre Grisoni, Seines srities majorų sąjungos pirmininkas, rugsėjo 9 d.:

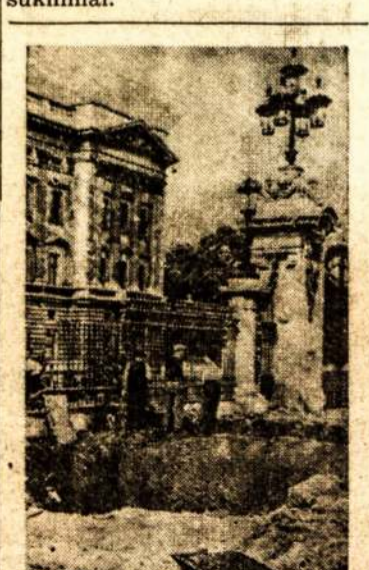
"Labiausia bruzda komunistiniai darbininkai. Daugelis agitatorių yra mechaniškai išlavinti darbininkai; jie turi daugiau negu vidutinę apšvietą — tai savos rūšies inteligentija. Ir mes turime tūmyt jų judėjimus; mes turime pastot kelių jiems, kad nepasikartotų liaudies fronto sukilimai."

Kuriems Žemvaldžiams Paliks Žemės Norma

Kaunas. — Ministerių Tarybos patvirtintu Valstybinės Žemės ūkio Komisijos išaiškinimu, dvarininkais, iš kurių paaimama visa žemė, laikomi: a) stambių dvarų valdytojai, kilę iš seno dvarininkų luomo, arba tie valdytojai, kuriems vykstant ankstybesnė žemės reforma, buvo palikta vadinamoji "dvarininkiška norma," b) buvusieji aukštieji valdininkai, pramonininkai, verslininkai ir kiti miesto buržuazijos atstovai, o taip pat stambūs žemvaldžiai, kurie dvarus valdė ūkvedžiu ar specialiu įgaliotiniu pagalba.

Kiti stambūs ūkių valdytojai, kurie čia neišvardinti, jei jie, vesdami ūkius nuolat patys juose gyvenę, gaudami pragyvenimui pajamas tik iš ūkių — tokiems paliekama žemės norma 30 ha.

Darbininkams, mokytojams ir valstybinių, visuomeninių ir privačių įstaigų tarnautojams, ku-

NAZIŲ BOMBOS išnešta duobė prie Anglijos karaliaus palocių vartų.

Kiek Lietuvos Valstybei Kainuodavo Išlaikyti Dvasiškią

Kaunas. — Liaudies vyriausybė perėmus valstybinę galią į savo rankas ir bažnyčią atskyrus nuo valstybės, svarbu prisiminti, kiek valstybei kainuodavo išlaikymas Lietuvos dvasiškijos.

Statistiniai daviniai rodo, kad katalikų bažnyčių Lietuvoje yra 800, katalikų kunigų apie 1,500. Kunigų algoms ir kitiems katalikų bažnyčios palaikymo reikalams iki šiolei kas met valstybės išdvas išmokėdavo vidutiniškai po

1,400,000 litų. Lietuvoje dabar buvo kuriosios kunigų seminarijos, kurias išlaikė valstybė, skirdama joms kasmet apie 370,000 litų. Vieniūlynių Lietuvoje (drauge su Vilniaus kraštu) šiuo metu yra 35, o vienuolių — apie 1,200. Vieniūlynai gaudavo iš išdovo atskiras pašalpas.

Evangelikų, liuteronų ir reformatų kunigų viso Lietuvoje yra 42. Jų algoms ir kitiems reikalams valstybės išdvas išmokėdavo kasmet iki 100,000 litų.

Staciatikų dvasininkams, kurių yra 68, iš valstybės išdovo kasmet buvo išmokama iki 46,000 litų.

Sentikių dvasininkų yra 58. Jie gaudavo iš valstybės išdovo kasmet po 33,000 litų.

Zymios sumos pinigų buvo skiriamos ir žydų sinagogoms bei rabinams išlaikyti: kasmet po 110 — 117,000 litų. Žydų sinagogų ir maldos namų Lietuvoje yra 521, rabinų — 220.

Mahometonų dvasininkų buvo septyni, išdvas išmokėdavo kasmet po 2,400 litų.

Be valstybės pašalpų turėjo verstis tik vadinamos "7-tos dienos adventistai," metodistai, "Naujoji apaštala draugija," evangelikai, baptistai ir kitos smulkesnės tikybines organizacijos.

Nuo 1928 metų iki 1939 metų ivairioms tikybines įstaigoms Lietuvoje bendrai buvo išmokėta apie 20,220,000 litų. Naujienoms išvadininkams parengti "kunigų seminarijoms" apie 4,304,000 litų. "Nepaprastų išlaidų" tikybiniams reikalams tuo laikotarpiu būta apie 1,477,000 litų.

Tokias tai sumas pinigų smetoninkų valdžia išleisdavo "dvasiškių," kurias sumas prievartos būdu išplėsdavo iš visų Lietuvos gyventojų mokesčių pavidale, dažnai tam vartodami griežiausias priemones.

Atskyrus bažnyčią nuo valstybės kunigijai ir jos reikalams nebuvo iš valstybės išdovo mokamas nei vienas centas, kas teigiamai atsiliepė ir krašto žmonių ekonominę padėtį.

rie gyveno kaime ir dirbo savo ūkiuose arba ten gyveno ir dirbo jų šeimos, o taip pat senyvo amžiaus asmenims ir globojamiems mažamečiams ir nesveikiems, valščiaus žemės ūkio komisijos nutarimu gali būti palikta norma ligi 30 ha. Darbininkams, mokytojams, smulkiems valstybinių, visuomeninių ir privačių įstaigų tarnautojams ir asmenims, turintiems nuopelnų liaudžiai arba mokslui ar menui, kurie žemę paveldėjo arba įgijo iš darbo sutaupę, bet kurie ligi birželio 17 dienos kaime negyveno ir fiziškai savo ūkyje nedirbo, valščiaus žemės ūkio komisijos nutarimu gali būti palikta ligi 10 ha arba kiekvienu atveju jų sodybos su trobėmis ir teisė gauti žemės ateityje tuo atveju, jei jie grįžtų į kaimą.

RENKA NUKANKINTŲ ASMENŲ BIOGRAFIJAS IR KITOKIĄ MEDŽIAGĄ

Kaunas. — Steigiamo Liaudies Kovų Muziejaus organizatorius Julius Butėnas išleido atsisaukimą į laisvosios Lietuvos TSR sąnūs ir dukras, pirmiausia į revoliucinių kovų avangardą — Lietuvos Kompartiją, į buv. politinius kalinius, tikruosius tų kovų vadovus ir dalyvius, prašydamas rinkti ir siųsti Liaudies Kovų Muziejui:

1) įvairių laikų legaliąją ir nelegaliąją revoliucinę literatūrą, atsisaukimus, plakatus, laikraščius, leidinius; 2) fotografijas ypač suaudytųjų, nukankintųjų kalėjimuose; 3) kurių nebus galima rasti fotografijų, tai bent pranešti vardus ir pavardes ir svarbesnius iš gyvenimo duomenis, žuvimo ar mirimo datomis; 4) siųsti ar bent pranešti, kur yra stambesnių eksponatų, kaip buv. slaptos spaustuovės ar jų įrengimai, rotatoriai, šafrifografai, raš. mašinelės ir kt.; 5) įvairios tos rūšies laiškus, rankraščius, Medžiagą siųsti šiuo adresu: Kaunas, Kauno Valstybinis Kultūros Muziejus, Putvinskio — Liaudies Kovų Muziejui.

Kaunas. — Šiuo metu Kauno miesto savivaldybė savo žinioje turi 45 pradžios mokyklas su 271 kompleksu. Siemet statomos dar dvi mokyklos: viena Aukštųjų g. — 12 kompleksų ir antroji Ugniagesių g. — 6 kompleksų. Prie šių mokyklų bus įrengtos ir skaityklos. Iš viso naujų kompleksų pradžios mokyklose ateinančiais metais padidės per 30. Tąd mokslo metų pradžioje mokyklose bus per 300 kompleksų. Savivaldybė išlaiko Pedagoginį muziejų ir V. Kudirkos skaitytklą. Savivaldybė dar duoda arba nuomuoja viešosioms valstybinėms skaitykloms-bibliotekoms patalpas Šančiuose, Zaliakalnyje ir Vilijanapolėje.

Ateinančiais metais numatoma pradėti statyti dar dvi pradžios mokyklas: Šančiuose 12 kompleksų ir Aleksote 6 kompleksų. Aleksote numatoma įrengti patalpas ir skaityklas kad darbo žmonėms knygos bei laikraščio nereikėtų ieškoti miesto centre — toli esančiose skaityklose. Aplamai, ateinančiais metais, kiek biudžetas leis, savivaldybė galimai daugiau dėmesio kreips kultūriniam ir švietimo reikalams.

Žmonių Atrankos Reikalai

(Atkelta nuo 4 puslapio)

konjunktūristams naujosios vyriausybės "draugams," naujienoms perbėgėliams ir naujo varijanto žimnais. Į atsakingas valstybės vietas turi būti priimami tik iš tikrųjų sąžiningi, dorai, blaivūs, gabi, pašangūs žmonės, kurie savo gyvenimo ir veiklos būvyje įrodė liaudies interesų supratimą ir kurie šokių tokiu būdu parėmė liaudies pastangas kovoje už savo teises.

Girdėt, kad į liaudies ministrų, įstaigų vadovų duris briaunasi ieškodami paskyrimų ir tokie ponai, kurie dar tik vakar buvo šitikimiausi Smetonos režimo ramsčiai, o šiandien jau prašosi "vietų", save persistatydami kuone tautininkų smurto kankiniais, kone žymiais "kovotojais" už liaudies teises.

Su tokiais konjunktūriniais "kovotojais," su įvairaus plauko karjeristais reikia būti atsargiems ir nepaprastai akyliems. Prasiskverbė per įvairius plyšius į valstybės aparatą jie ten bandys užvesti smetoniškuosius puvesius.

Jeigu bloga valia pasireikėtų kaikiurių atsakingų pareigūnų tarpe ir jeigu toji valia būtų nukreipta prieš liaudies valią ir darbo žmonių interesus, tegul tie liaudies vyriausybės pareigūnai atsimesna vietas: liaudies juos į atsakingas vietas pastatė, liaudies juos gali ir nušalinti.

Kita vertus, neturi būti atstumti nuo valstybės kuriamojo darbo tie sąžiningi, darbštūs žmonės, kurie niekad neatsistojo skersai kelio liaudies ir darbo žmonių interesams, o tik prievartos keliu buvo sugrūsti į smetoniškas organizacijas.

(Iš "L. A.")

Pranešimai

Toronto, Ont.

Meno Megėjų Susirinkimas
 Žiemos sezonas jau čia pat, todėl visas veikimas pereina į svetainę. Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmą kuopą tą matydama, pereitą sekmadienį išrinko menininkų komisija, vadovavimui draugijos kultūrinio veikimo.

Išrinktoji Meno Komisija ateinantį sekmadienį, rugsėjo 22 d., 1 val. po pietų, 160 Claremont St., draugijos svetainėje, šaukia masinį meno megėjų susirinkimą.

Visi dalyvavusieji praecyje ir mananti dalyvauti. Lošimuose perstatymų ar koncertų ir visi, kurie tik myli visokius parengimus, prašomi atsilankyti į minimą susirinkimą.

Meno Komisija

Montreal, Que.

Muzikantų žiniai

Kiek anksčiau buvo spaudoje, kad Montrealo S. ir D. L. P. D. orkestras neišvengs vasaros atostogoms, t. y. tės muzikos pamokas per visą vasarą. Bet užėjus šiltesniais oru, labai mažai narių pradėjo lankyti pamokas, tai tokiu būdu buvome padarę trumpą pertrauką ir be to norėjome, kad ir mūsų mokytojas Plavudskas turėtų progą šiek tiek pailsėti. Nors ruduo dar ankstyvas, bet mes muzikantai vėl stojame pilni energijos į darbą ir šiesime toliau savo pradėtą darbą. Šiuo ir pranešu visiems orkestro nariams, kad muzikos pamokos prasidės ateinantį sekmadienį, t. y. 22 d. rugsėjo (September) 11 val. prieš piet. po antrašu: Pointsančaliečių salėje, 01234 Charlevoix. Ant tos dienos yra užkviestas ir mūsų mokytojas dr. Plavudskis, kuris pereinus metus vedė mūsų orkestrą, taip pat ir šiais metais turėsime tą patį mokytoją. Taigi nuosirdžiai prašau visus narius ateiti ant pamokų, nurodytoje dienoje.

F. Suplevičius
 Orkestro Pirmininkas

Winnipeg, Man.

Winnipegiečių žiniai

Šiuo metu pranešu, kad Winnipeg Lietuvių KLUBO Komitetas nutarė atidaryti svetainę del žiemos sezono veikimo.

Svetainė atidaryta sulig komiteto nutarimo š.m. rugsėjo 14 d., šeštadienį. Atidarymą svetainė buvo suruošti šokiai.

Sulig komiteto nutarimo šokiai įvyks kiekvieną šeštadienį ir ketvirtadienį, taipgi sulig galimybių bus ruošiami ir kiti įvairūs KLUBO ir kitų organizacijų parengimai, bei meno perstatymai.

Klubo komiteto valdyba kviečia visus lietuvius atsilankyti į minėtus parengimus.

Taipgi pranešu, kad klubo komitetas nutarė laikyti reguliariai Klubo komiteto susirinkimus kiekvieną pirmadienį vakare kaip ir pirmiau būdavo, todėl visi komiteto nariai būtinai turite atsilankyti kiekvieną pirmadienį į komiteto susirinkimus. Taipgi galima atsilankyti ir visiems kitiems ne komiteto nariams.

J. Palilunas
 W. L. Klubo Sekret.
 242 Magnus Ave.
 Winnipeg, Man.

KVEBEO PROVINCIJOJ DAUG BERAŠČIŲ

TORONTO. — Kalbėdamas Kanados Darbo Kongreso konvencijoj, A. N. Ward, montrealietis, pareiškė, kad Kvebeko provincijoj daug žmonių visai beraščių.

Dažnai vaikai, turį vos 5 ar 7 metus amžiaus, atimami iš mokyklos ir pristatomi prie darbo.

Konvencija priėmė rezoliuciją, reikalaujančią, kad federalė valdžia įvestų nemokamą ir vertinamą mokymą iki 18 metų amžiaus.

Sūnų ir Dukterų Draugijos Pirmos Kuopos Veikimas

TORONTO. — Per metų metų Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos pirmą kuopą savo susirinkimuose dažnai iškeldavo klausimą įsigijimui kokios nors nuosavybės, bet jis visados neradavo nariuose ganėtinai pritarimo. Taip ir likdavo užmiršta nekuriama laikui, kol po kiek laiko vėl kas nors jį pakeldavo. Bet per paskutinius porą metų nuosavybės klausimas taip pribrendo, kad tapo išrinkta komisija, kuri buvo jau apėjusi žemės sklypą del piknikų ir kitų vasarinių patogumų. Kuopos susirinkimui gerai išdiskusavus, pasirodė, kad įsigijimas žemės sklypo atokiau nuo miesto neduos užtektinai naudos nei ekonominiai nei kultūriniai atžvilgiai. Tad minima komisija visu rūpestingumu metėsi ieškoti pirkti namą. Namas tapo surastas ir vienbalsiai kuopos susirinkime buvo padarytas tarimas nupirkti.

Persikraustymas į Nuosavą Namą

Nuo pirmos dienos rugsėjo tapo pradėta kurtis nuosavoje draugijos pastogėje. Nekurie draugijos nariai su namo pirkimo komisijos nariais nuo pirmos dienos parodė didelį nuosirdumą ir pasiryžimą nupirkti namą pagerinti, pagrąžinti, kad kiekvienas draugijos narys, ar simpatikas užėjęs į lietuvių kultūrinį lizdą jaustųsi kaip namie. Per pereinamas dvi savaites kaip kurie nespėję pareiti iš kasdieninio darbo tuojau vyko į namą ir tenai darbovisi iki vėlyvai nakčiai. O darbo buvo užtektinai! Taipgi jo nestokuos ir ateityje. Todėl kiekvieno draugijos nario ar narės pareiga ne tik užteiti į nuosavą pastogę, bet kartu ir prisidėti kas kuo gali: pinigine auka, darbu, ar kokiuo daiktu, kad tą namą padarius patogiu ir naudingu visokiam lietuvių kultūriniam veikimui.

Namo Įkurtuvių Balis

Pereitą šeštadienį, rugsėjo 14 d. buvo surengtas draugijos namo įkurtuvių balis. Minimos įkurtuvės buvo labai pasekmingos ir reikšmingos draugijos istorijoj.

Per ištisas dvi savaites prieš balių dieną dienon: vyrų darbo stalus, valę, taisy; moterys ir merginos gamino valgius, puosė svetainę; dar kitos moterys rinko pinigus įsigijimui indų. Ir štai to viso sunkaus ir garbingo darbo rezultatai:

Šeštadienio vakare svetainė gražiai papuošta, ilgi stalai su 180 vietų apėsti draugijos narių ir simpatikų, dar keli desėtkai stovi be vietų, laukia kada galės užimti vietas. Sakau, tos mūsų šeiminkės, tai tikrai vertos didelės pagarbos. Tik reikia pamanyti! Pagaminti valgyti del apie 250 žmonių, tai reikėjo ir padirbėti.

Kada publika užkando gardžiai pagamintos įvairios mėsos su prismokais, kėksų ir pyragaičių ir užgėrė saldžios kavos (stipresnių gėrimų, prisilankant įstatymų, negalima vartoti), Namų Pirkimo Komisija atsikreipė į balius dalyvius padengti vakarienės išlaidas ir paremti namo pirkimą. Dalyvavusieji įvertindami šeiminkinių pasidarbavimą ir nuosavą namo reikalingumą labai gausiai pasirodė su parama. Su sveikinimais ir aukomis sukėlė apie \$280.00.

Paskiau tęsėsi šokiai ir nuosirdūs pasikalbėjimai, kurie daugiausia sukėsi nupirkto namo klausimu. Vieni džiaugėsi turėdami nuosavą pastogę, kiti miravo, planavo, kaip jį pagerinti, praplėsti ir geriau sutvarkyti.

Kuopos Susirinkimas

Pereitą sekmadienį po pietų, 160 Claremont St., Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmą kuopą tuos rėjo pirmą susirinkimą nuosavam name. Išskyrus ligonių klausimą diskusijos daugiausia ėjo apie nupirkto namo reikalus.

Bė kitų rinktų komisijų, viena reikia paminėti, tai Meno Komisija, į kurią tapo išrinkti patyrę ir sugabūs menininkai. Pirmą kuopą turėdama nuosavą namą ir plačią menininkų komisiją, galės išvystyti platų veikimą meno srityje.

Kita vėl sudaranti didelės reikšmės išrinkta, tai Moterų Komisija, kurios pasiėmė savo globon name esančią virtuvę su visu joje esančiu inventoriu. Minima komisija turėdama atsidavusių draugijos draugų ir virtuvę, manoma, galės dažniau surengti įvairius balius su užkandžiais ir kitais pamarginimais.

Dar vienas svarbus nutarimas padarytas, tai perkėlimas kuopos kungyno į nuosavą namą, kur kiekvienas užėjęs galės gauti pasiskaityti įvairių knygų ir plėsti savo žinojimą.

Visi Kviečiami Užėiti

Kiekvienas vakaras nemažas skaičius lietuvių praleidžia laiką lietuvių užėjo — 160 Claremont St., bet būtų geriau, kad dar daugiau lankytųsi. Kiekvienam lietuviui yra proga užteiti, suėiti su pažįstamais, pasikalbėti, pažaisiti šachmatais, šaškomis ir kitais žaislais.

Kuopos Korespond.

Iš Administracijos

Šiomis dienomis administracija gavo geroką skaičių prenumeratų atnaujinimų, o tarp jų ir laikraščiu aukų.

Dr. J. Morkūnas, McKenzie Island, Ont., prisuntė visą dešimkę, iš kurios \$6.00 paskyrė savo prenumeratos atnaujinimui, \$3.50 už laikraščio siuntimą Lietuvon ir 50 cent. laikraščiu aukų.

Dr. J. Kopustas, Shuler, Alberta, atsinaujindamas savo prenumeratą metams prisuntė ir vieną naują skaitytoją.

Dr. A. Janušis, Montreal, Que., atsinaujindamas savo prenumeratą per dr. K. K. paklojo penkinę jam pareikšdamas: "Aš jaučiu, kaip sunku šiuo laiku laikraščiu išsilaikyti, todėl pasiūks visą penkinę — tris už prenumeratos atnaujinimą ir du aukų."

Tai pavyzdingas draugų atsinešimas linkių Liaudies Balsu. Jie rūpinasi ne tik savo prenumeratos atnaujinimu, bet ir naujų skaitytojų gavimu, bei suteikimu laikraščiu aukų. Draugas Janušis pasakė teisybę. Darbinikiškam laikraščiu visados sunku verstis, o ypatinai šiuo neramumų laiku ekonominė padėtis dar labiau sunkėja, nes laikraščiai netenka daug kitokių pajamų. Tas pats ir su Liaudies Balsu.

Į tai turėtų atkreipti kiekvienas skaitytojas savo dėmesį ir

Skaitlingų ir gerai paruoštų ekspedicijų didžiulis, nenuilstamas darbas, atliktas per paskutinius du penkmečius, pakeitė visiems žinomus ir, rodos, nepajudinamus Sovietų Sąjungos vietoviu brožuus.

Tolimuose Sibiro šiaurės rytuose padaryta didžiulių upių sistemų nuotraukos ir tyrinėjimai. Tos upės ligi šiol buvo tik bendrais brožais atžymėtos XVIII ir XIX amžiaus geografijos žemėlapiuose.

Turintiems prietaisais, kurie leido patirti tikslaus laiko signalus ir tuo pačiu sužinoti ilgumą įvairumus, tyrinėtojas pavyko įnešti šion mokslo sritin eilę esminių pataisų.

Sibiro upių tyrinėjimai parodė, kad jų tekamės daugelyje ilgio vietų netiksliai atžymėtos žemėlapiuose ir kai kur apsiriktai visais 200 kilometru.

Labai daug padaryta Vidurio Azijos geografinių tyrinėjimų srityje. Štai kad ir Pamyro kalnų aukštumų tyrinėjimas. Nepaisant sunkiausių darbo sąlygų, ten pavyko gana apčiuopiamai iširti sudėtingą kalnų kraštą, išraižytą tarpekliais, bedugnėmis ir nusėtą milžiniškais ledynais slėniuose. Vieno tokio ledyno ilgis, be abejo didžiausio pasauly — Feldčenko ledyno — apie 80 kilometrų. Visa ši kalnų sritis anksčiau buvo visai nepažįstama.

Per paskutinius metus Altajų pavyko gana smulkiai iširti ir surasti dvidešimt septynis naujus ledynus ir du didžiulius ežerus.

Milžiniškas kelių statybos darbas Pamyre visiškai pakeitė šį žemės plotą. Tiek geologų tyrinėjimai, tiek geografų ekspedicijos nemažai prisidėjo prie Pamyro gamtos pažinimo.

Geografiniu požiūriu seniausioje srityje — Uralų kalnų virtinėj — taip pat atlikta nemaža geografinių tyrinėjimų ir, tarp kitko, įrodyta, jog šiaurės Urale esama taip pat, tegu ir nedideliu, ledynų, teikiančių įdomių klimato patirčiai nurodymų.

Šiaurės jūrų kelio atidarymas iš Atlanto į Ramųjį vandenyną buvo pasiektas po ilgų geografinių ir hidrografių darbų, toli gražu dar nebaigtų.

Visa šiaurinė Sibiro pakrantė, nuo Jamalos iki Kalmos upės, pirmąkart buvo atžymėta žemėlapiuose po didžiosios šiaurės ekspedicijos 1733-1743 metais, o paskui net šimto metų būvyje šis geografų darbas nebuvo pakartotas ar pakoreguotas.

Tokiu būdu pradant 1936 m. išnyko paskutinės šiaurės Sibiro dalies baltos dėmės, paliktos žemėlapiuose po Didžiosios šiaurės ekspedicijos.

Dabar visa Sovietų Sąjungos šiaurė, su jos jūromis, ištyrinėta bendrais brožais ir neseniai patiektuose žemėlapiuose, galima sakyti, jau visai tiksliai atžymėtos upės, kalnai, jūros ir ištisos sritys.

Tą patį galime pasakyti ne tik apie tolimąją Sąjungos šiaurę, bet ir apie Kaspijos jūros pakraščius, apie Juodąją jūrą ir šiaurės Ledinuočiųjį vandenyną.

Įvairiausios ir skirtingiausios mokslo ekspedicijos kasmet dirbančios visose Sovietų Sąjungos dalyse, pasiekiančios net tobuliausius jos užkampius, patiekia vis naujų ir naujų geografinių žinių, kurios vis daugiau ir reikšmingiau pakeičia SSSR paviršiaus geografiją.

SOVIETUOSE DIDELIS SUSIDOMEJIMAS LIETUVIŲ LITERATŪRA

Maskva. — Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos įsijungimo į Sovietų Sąjungą dienai "Gostilzdat" išleido Liudos Giron eilėraščių rinkinį, redaguotą Leviko. Rinkinio tiražas yra 5,000 egzempliorių. Atskiru leidiniu taip pat išleista Salomėjos Nerios "Poema apie Staliną". "Literaturnaja Gazieta" paskutiniame numeryje paskirta išimtinai daug vietos lietuvių ir kitų naujai į Sovietų Sąjungą įstojuši respublikų literatūroms.

Iš lietuvių rašytojų laikraštyje išspausdinta Salomėjos Nerios "Poema apie Staliną". Justo Paleckio, Liudos Giron, K. Korsako, A. Venclovos ir P. Cvirkos straipsniai bei atsiliepimai. Lietuvių literatūrai Sovietų literatūriniai sluoksniai ir spauda rodo ypatingą dėmesį.

L. B. Administr.

Geografijos Laimėjimai Sovietų Sąjungoje

Toronto, Ont.

SONŲ ir DUKTERŲ DRAUGIJOS PIRMA KUOPA

Rengia

Fruktų Balių

Šeštadienį, Rugsėjo (September) 21 d.

160 CLAREMONT ST.

Nuosavam Name

Visą laiką tęsis lietuviški ir angliški

ŠOKIAI

griežiant gerai muzikai.

Visi kviečiami atsilankyti ir smagiai praleisti vakarą.

Pradžia 8 val. vak.

Nesivėluokite!

Parengimų Komisija

Tel. WA. 8824 — EL. 5016

BOYKACH & BOYKACH

Real Estate Agent

Parduodame ir išnuočiame namus ir farmas. Išskolektuojame rentas. Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus. Daugeliu lietuvių esame patarnavę.

188 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Tel. WA. 5370

Harry R. Ranks Company

GRABORIUS

Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby. Laidotuvės net \$55.00 pigumo

455-457 QUEEN ST. W.

TORONTO

JONAS GARLIAUSKAS

Lietuviška Valgykla

(Pertvarkyta valgykla ir naujas savininkas)

668 QUEEN ST. WEST TORONTO

Skaniai pagaminti lietuviški ir angliški valgiai; nakvynė dienai, savaitei ir mėnesiams; ir kiti patarnavimai del lietuvių svečių.

Montreal, Que.

Tel.: HA. 8477

Dr. J. O. Villeneuve

Venerinių Ligų Specialistas

Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują. Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v. 1107 St. Denis St., Montreal Netoli Dorchester St.

Tel. PL. 9659 Gv. DO. 5947

Advokatas

J. M. Rosenfeldas

Kalba Lietuviškai

Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, įgaliojimus, morgiaus ir kt. 20 St. James St. E. Kamb. 28 MONTREAL, QUE.

Tel. CRescent 4334

DR. DORA GORDON

DANTŲ GYDYTOJA

Kalba Lietuviškai

Valandos: 10—12 val. ryto, 2—6 val. p.p. ir 7—9 val. vak. 5136 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

Tel.: LA. 4441

Daktaras H. Rosenfeld's

Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas

KALBA LIETUVISKAI

Valandos: 2—4 val. po piet., 7—8 val. vak. ir sulgy susitarimo 4539 PARK AVE. MONTREAL, QUE.

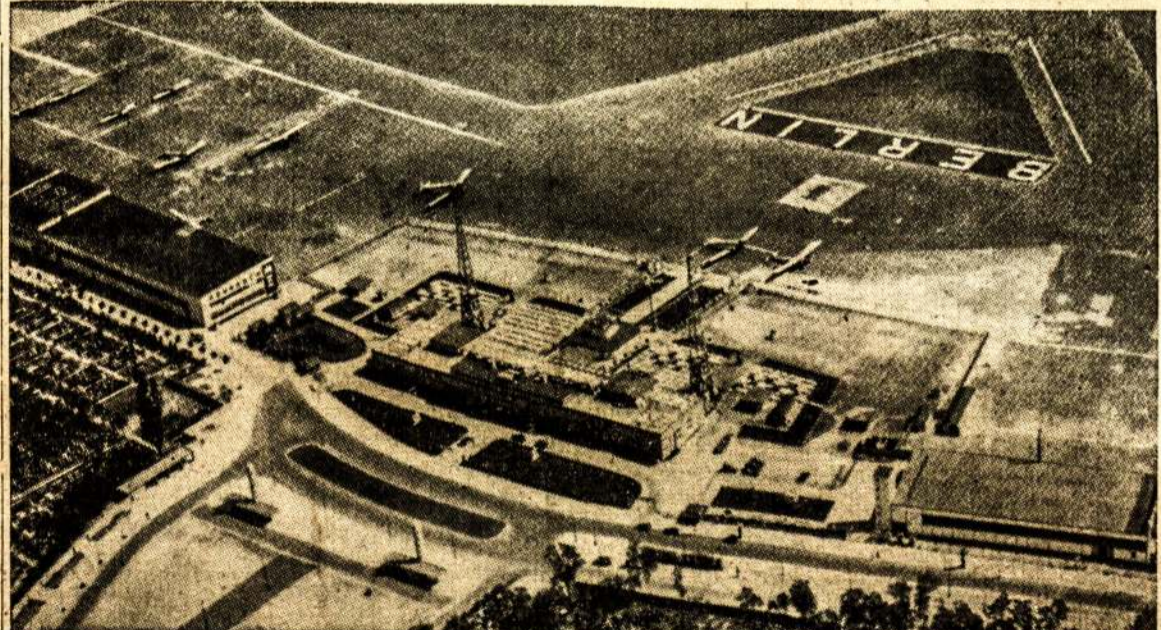
Tel.: DO. 1000 DO. 2500

Valandos: 4 — 5 po piet ir sulgy susitarimo

Daktaras Rabinovičius

Chirurgas Specialistas

Turtu savo ligoninę, egzaminuoja ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X-Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams pagipinta kaina. 201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTERAL, QUE.

GARSUSIS BERLYNO AERODROMAS, kuri nesenai Anglijos bomberiai smarkiai apdaužė. Anglijos orlaiviai nesitenkina vien apsigynimu. Jie naktimis skrenda į Vokietiją ir bombarduoja militarinius centrus ir net patį Berlyną.

